

VESTNIKOV
MESEČNIK

četrtek,
26. oktobra,
2000,
67. številka

NAPADALEC
GOVEJI
GOBOJED

pén

V ŠALOVSKIH

... zaradi gob zbisnén!

»ŠUMAH« ZA LAS UŠEL SMRTI

GOBANI (GRBANJI) -
SKORAJ KRIVCI
ZA TRAGEDIJO

NAPADENI - FERDINAND W.,
35 LET, POČEHOVA PRI
MARIBORU

(več na str. 12)

ZARADI GROZLJIVEGA DOGODKA S TE NASLOVNICE V REDAKCIJI UPAMO,
DA BODO DO IZIDA NASLEDNJEGA PENA (30. 11.) NAŠI GOZDOVI ŽE PRAZNI!

Stacy iz Kanade, dekle prekmurskih staršev, navdušena nad Slovenijo

Na Triglavu so jo trikrat po riti

Med otroki naših izseljencev na ameriškem kontinentu, ki so se uspeli povzpeti na družbeni lestvici kar precej visoko, je prav gotovo tudi Stacy Gomboc. Ima jih šele 27 let, ponša pa se lahko z nazivom diplomirana fizioterapevtka (tudi specialistka za akupunkturo), kot srednješolka pa je osvojila tudi naslov prvakinja v igranju na klavir v kanadski zvezni državi Britanska Kolumbija.

Ob letošnjem obisku v domovini svojih staršev - oče je doma iz Otovec, mama pa s Srednje Bistrice - si je zaželela, da bi se povzpela tudi na najvišjo slovensko goro Triglav. To ji je tudi uspelo in bila je zelo navdušena.

»V koči na Kredarici smo prepevali slovenske pesmi, pri Aljaževem stolpu na vrhu Triglava pa so me trikrat krstili po riti. Tam sem se tudi fotografirala s slovensko zastavo, kar bom s ponosom kazala svojim prijateljem v Kanadi. Zdaj se še bolj počutim Slovenka, čeprav sem rojena v Kanadi, kjer sem končala tudi osnovno in srednjo šolo ter univerzo, zdaj pa delam v bolnici kot fizioterapevtka. Usposobila sem se tudi za akupunkturo, in to dejavnost lahko prav tako izvajam kot javno priznana v bolnici. Pred leti, ko mi niso hoteli odobriti dopusta, sem dala odpoved in se podala skupaj z bratom Evdardom za štiri mesece po Evropi, kmalu pa sem dobila sporočilo, da me želijo nazaj, in celo napredovala sem.«

Stacy nam je tudi zaupala, da še ni poročena, ima pa dobrega prijatelja. Živi ločeno od staršev, in sicer v hiši, ki je mamina last. Starša imata gradbeno podjetje. Oče je predvsem menedžer, mama pa vodi poslovanje. Kadar pride v Slovenijo, je vedno navdušena in vznemirjena.

»Imate lepe hiše, avtomobile, gorice, gore, morje, lepa mesta, toplice ... Na Goričkem pa rada nabiram gobe in kostanj.«

JOŽE GRAJ

Z vlaka na kolo

Mašina je zafučkala!

TRANSFORMACIJE

Če ste ERIKO HERTL poznali kot eno glavnih organizatork vsakoletne velemanifestacije VESTNIKOV VLAK, so se zadeve po odhodu v (zasluženi) pokoj spremenile. Erika se je odločila, da bo zamenjala prevozno sredstvo in je zdaj predsednica kolesarske sekcije soboškega DRUŠTVA UPOKOJENCEV, ki menda uspešno sodeluje (kolesari) s soslednjimi društvi. EKEC

Nekoč dežnikarna v Lendavi, zdaj marele v Dobrovniku

Se še spomnite časov, ko smo imeli regijci v LENDAVI uspešno tovarno izdelkov za zaščito pred dežjem (oziroma soncem)? Dežnikarna se ji je reklo, natančneje INDIP (Industrija dežnikov in pohištva - taka je vsaj pentutarska verzija). Premogli smo torej najstarejšo dežnikarno na Balkanu, zdaj pa imamo največ marel na kupu. Ne v Lendavi, pač pa v DOBROVNIKU. »Ulovil« jih je športni novinar in črno-beli sodelavec (vsaj po glavi) FRANC BOBOVEC. FRBO

NOSTALGIJA

Če mo direktor marelarne, de za Športske nešče drūjgi pijso!

ZMAGAL FAP

Igre brez meja

Kanu klub KROG je pripravil na KRAPJU (natančneje v Gezovih jamah) mokro tekmovanje.

Reče se mu športne igre na vodi, najboljši pa so bili člani Mladinskega športnega društva FAP iz SPODNJEGA KRAPJA.

V ekipi je bilo devet mandeljcev, čeprav jih sicer društvuje in mobilizira duhovne ter fizične moči kar blizu 400 (štiristo)! Tekmovalo je pet ekip, in sicer v vlečenju vrvi v vodi, kolesarjenju na vodi, veslanju, metanju žog in lovljenju (če so lovili muhe ali ženske, ni uradnih zaznamkov).

Pentutarski prleški sodelavec je fapovce fotografiral v terencu, s katerim suvereno obvladujejo murska polja in mrtvice.

ERDI

1 x vinske kraljice, 1 x poslanec DZ (levo) in 1 x direktor ŽVZ (desno)

Vinske kraljice trgale

Pijmo ga, pijmo, dokler živi(j)mo!

Grozdje, kaj bi pa drugega! Zgodilo se je v Radgonsko-Kapelskih goricah, natančneje v OKOSLAVCIH. Štiri lepote vina - gostiteljica IRENA KUPLJEN, ob njej pa še METLIČANKA LIDIJA MAVRETIČ, KATARINA JENŽUR iz LESKOVCA pri KRŠKEM in MARTINA STEGOVEC z VIPAVSKEGA - so se zbrale, da bi ga zobale (grozdje) in preverile, ali bo Kupljenov laški rizling (vino) tudi letos tako dober kot običajno. Očitno bo, saj nameravajo vino iz grozdja, ki so ga pobrali nežni prsti vinskih kraljic, poimenovati VINO VINSKE KRALJICE.

1 x vinske kraljice, vmes trta

VZPONI

Števi ima HCP 20

*Ce ne razmite,
ka pomeni HCP 20,
príjdite gor!*

Golf velja za manj naporno oblika rekreacije, a to sploh ni res! Lahko ga namreč igrate tudi z očaka TRIGLAVA kot vrli pek iz NEDELICE, ŠTEFAN TOPLAK - ŠTEVI. Na 2.864 metrov nadmorske višine se je povzpел namesto s popotno palico kar s tisto za golf in nato na vse štiri strani (glavne) neba »ustrelil« po eno žogico. Za zdaj ne poročajo, da bi katera padla komu na glavo (ker pa se je zadeva dogajala na Gorenjskem, se bojijo, da žogic ni več ...).

TAKO

Hruška debeluška

Medtem ko v CANKARJEVI ulici v MURSKI SOBOTI še vedno čakajo na čudež, ki jih bo odrešil to-vornjakov, je za presenečenje posebne vrste poskrbela narava.

Ljubosumna zaradi Velikega Jabolka (po naše New York), ki se mu je z dušo in telesom predal Vestnikov dopisnik ROBERT POREDOS, se je hruška na vrtu Poredoševih odločila, da bo na jesen napela svoje moči in pricvetela Veliko Hruško. Ker je Robi v New Yorku, zdaj za jesenske cvetove skrbi njegov oče JOŽE.

Ce bo hruška obrodila, bodo sadeži potovali čez lužo v tekoči obliki - kot se za Prekmurca spodobí, bo Robi deležen žlahtne palinke.

JSN

*Cveti, cveti, ka do v Ameriki vidli,
kakša je prava palinka!*

Babo odnehal pod ČRNIM KALOM!

Janez Konkolič

ZA TRIGLAV

Pozor, Prekmurec na kolesu in na morju!

Poletje je že preteklost. Tu pa so spomini nanj. Znani soboški športnik - veteran Karel Glažar - Babo je bil v Izoli v svojem elementu. Kolo je nemškega izvora, saj so mu ga podarili Nemci ob slovesu od našega morja. Babo se je vsak dan vozil z njim (tudi ob obali. Dokaz je tu!). TRDNO JE BIL ODLOČEN, DA SE Z NJIM ZAPELJE DO RODNEGA PREKMURJA, toda ČRNI KAL je predstavljal zanj in njegovega razvajenega konjička previsoko oviro!

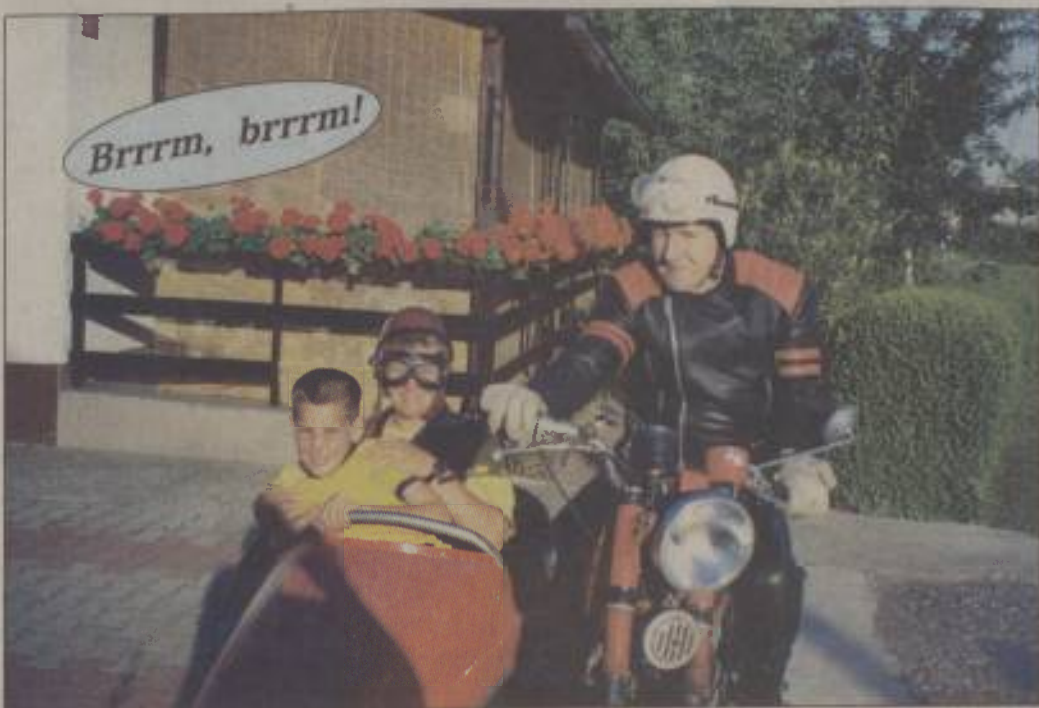
*Bole kláčiš, bole šibaš
(samo néj v bréjg)!*

**POSKUSI
PODVIGOV**

JAK

ŠPORT

Šampionski duo ...

... na fotografiji pa so trije!

Že v časih, ko KARDI-NARJEVI niso imeli vrhunskega vina, smo radi zapisali, da je naša najboljša kegljavka in športnica MARIKA primerljiva z žlahtno kapljico: kolikor starejša je, toliko boljša ...

Nasprotnice jo bodo poslej še težje prehitvale, saj trenira z nekdanjim motorističnim asom EDOM BERDENOM.

Mali MARKO pa se menda uči za koplota!

FRBO

Kraljevič Franc

USTOLIČENJA

*Duže sidin,
ménje me žüjli!*

Ondan so se odločili v FILOVCIH župana, FRANCA CIPOTA, posaditi na prestol. Ni mu sicer bilo čisto jasno, zakaj (glej sliko tuhtajočega), na koncu pa se je le zavedel, da je tron tron.

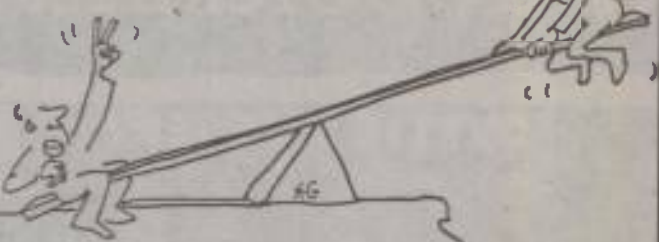
Pa čeprav zgolj leseni.

Naj se ve, koga je narod kronal v tem mandatu - če že ne v kraljevini karantanski, pa vsaj v komuni moravskotopliški.

GÉGRA

Kaj so delali

poraženci narobe?

Ničesar, ampak zares čisto ničesar ni treba spremeniti poročevalcu, ki v naše kraje zaide le vsaka štiri leta in mu dajo domačo nalogo, poročati o rezultatih volitev v pokrajini ob Muri. Pri navedbi povsem istih imen kot leta 1996 je edina sprememba, da je bil takrat Ciril Pucko izvoljen kot kandidat SKD, zdaj pa je svoj rezultat na listi LDS več kot podvojil.

In zdaj bodimo mi, domači »analitiki«, pametni! Ugotavljamo, da nam firme propadajo kot po tekočem traku. Da je položaj kmetov negotov. Da je vedno več brezposelnih. Da smo bili najbolj nerazvita pokrajina že prej, zdaj pa smo še bolj. Zahtevamo spremembe.

Zahtevamo nove ljudi. Pa na koncu še bolj kot prej volimo iste.

Poraženci letošnjih volitev nam zato sporočajo: sami ste si krivi! Imeli ste možnost, izvoliti druge, pa je niste izkoristili. Smo res? Imeli priložnost izvoliti druge? Boljše? Pa se zdaj, ko je tega cirkusa, imenovanega volitve, konec, sprehodimo skozi ponudbo drugih strank.

Če gremo najprej k levici, torej ZLSD: poleg izvoljenega Ferija Horvata so nam ponudili še: ponovno Nadjo Ivanc Milošević, gotovo sposobno damo, dobro organizatorico in marljivo članico mestnega sveta, vendar predvsem strogo profesorico matematike, ti pa po definiciji niso preveč priljubljeni ne pri dijakih ne pri njihovih starših. To se je pokazalo že pred štirimi leti in ni bilo razloga, da se ne bi tudi tokrat. Ernest Novak na Goričkem je iz podobnega testa kot Džuban. Slednji pa ima za sabo zdaj že desetletje poslanskih izkušenj in je bil očitno dovolj prepričljiv. Upokojenec Jože Šumak v Ljutomeru in iz Ljubljane uvoženi upokojeni pisatelj Franček Rudolf v Lendavi pa gotovo nista bila resna konkurenca LDS-ovima Špindlerju in Pucku.

KOMPENTAR

Pojdimo še na ono stran! Za Osvalda Tučiča je marsikdo mislil, da bo resno požugal Jožetu Špindlerju. Vendar pa kandidiranje pri LDS za križevskega župana in pri največji poraženki letošnjih volitev SLS za poslanca kaže, da je Tučič predvsem odličen ravnatelj, na političnih deskah pa se ne znajde najbolje. Tudi Halb, Obal in Kocet ter Mihalič so dosegli slabše rezultate, ker so se volivci odvrnili od SLS. Janševi socialdemokrati se v Pomurju nekako ne morejo prav usidрати. Drago Šiftar je uspel le prvič, zdaj so mu ljudje dvakrat dali vedeti, da zanje ni pravi. Janko Bezjak je profesor in bolj lokalni tip politika.

Podobno kot Štefan Prša. Jožefa Juršo, generalnega sekretarja obrambnega ministrstva, je Janša poslal kandidirati v Gornjo Radgono, pa se ni ravno obneslo. Glede na dvoboje, ki sta imela Špindler in socialdemokrat Maksimilijan Gošnjak v ljutomerskem občinskem svetu, je bilo mogoče pričakovati tesnejši boj med njima, pa se je pokazalo, da karizma Janeza Drnovška tudi pri Prlekijh premaguje Janševo.

Bajukovi bi v tradicionalnem Prekmurju in Prlekiji vendarle potrebovali več časa, čeprav je treba reči, da so se kar dobro odrezali. Mali pa v teh krajih očitno nimajo nobene možnosti, saj naši ljudje od vekomaj zaupajo zmagovalcem, ki pa so hkrati vsaj na neki način podobni malemu Prekmurcu in Prleku.

Torej ne preglašni, dovolj vztrajni, zadovoljni tudi z drobtinicami v upanju, da bo nekoč pridno delo poplačano. Je ta nekoč zdaj končno tu?

Glede na rezultat bi morali, gospodje iz LDS, vendarle glasneje udariti po mizi in zahtevati!

MARJAN DORA

»Moj dom je tu. Na Goričkem!«

»Ko sem prišla v Slovenijo, nisem bila razočarana. V vaše kraje sta me pripeljala usoda in ljubezen. Edino, kar sem pogrešala v začetku, so bili francoski siri, ki jih takrat v Sloveniji še ni bilo mogoče kupiti. Toda od mojega prihoda do danes se je v vaši državi marsikaj spremenilo in razlik skorajda ni več opaziti,« je povedala Christine Časar o svojem prvem doživetju Slovenije in prihodu v Markovce na Goričkem, kjer sta si z možem Jožetom ustvarila družino.

Obiskal je sestro

Njuna ljubezen je vzplamtela pred skoraj petindvajsetimi leti. Čeprav pravijo, da so Francozi znani osvajalci ženski src, se je takrat Christine odločila, da bo vzela fanta iz Slovenije, ki je prihajal v francoski Monteil Au Vicomte na obisk k babici in sestri, ki je imela tam gostilno. Prav

Fotografija ima že pridih starosti, prikazuje pa kmetijo in družino Christininega dedka v Franciji.

takšno, kakršno ponavadi vidimo v francoskih filmih in nadaljevalkah. Življenje je hotelo, da se je po kočani šoli v tej gostilni zaposlila tudi Christine, saj kmetije doma niso imeli, denar za preživetje pa si je bilo treba zaslužiti. Za delo naši sogovornici ni bilo težko poprijeti. V gostilni se je zamenjalo veliko gostov, ki so pripovedovali zanimive zgodbe ter naročali različne jedi in pijače, toda iskrica, ki je poskrbela za toplino v Christininem srcu, je skočila samo iz Jožetovih oči. Dnevi so minevali in Jože ni več prihajal v Francijo samo kot turist, temveč kot prihodnji ženin. Poleg tega se je tam tudi zaposlil, delal v gozdu, na poljih ali pri različnih obrtnikih ter pomagal sestri in babici.

»Tiho sem sedela v kotu«

»Odločitev o tem, da se bova preselila v Slovenijo, ni bila težka,« pripoveduje Christine. »Najbolj hudo je bilo moji mami, saj sem bila edinka, meni pa zato, ker sem v začetku nisem znala niti ene besede, ki bi jo lahko povedala v slovenščini. Drugi so se pogovarjali, se smejali, jaz pa sem tiho sedela v kotu in premišljevala o tem, kaj neki pomenijo njihove besede.« Danes Christine govori slovenščino in prekmurščino tako, da bi ji zavidal še marsikateri Goričanec. Marsikdo ji zaradi njenega znanja našega jezika velikokrat ni verjel, da je Francozinja in da do prihoda v Slovenijo ni govorila slovenskega jezika. »Največ težav sem imela edino, ko sva z možem oba delala na Gorenjskem. Jaz sem bila sobarica, on pa je opravljal različna dela. Nisem se mogla navaditi na to, kako so Gorenjci zavijali svoje besede,« se je nasmehnila Christine.

Želodec je poplesaval

Pa ni bila gorenjščina edina, ki ji je v začetku delala težave. Težko se je bilo navaditi tudi na

slovensko hrano. »Želodec je kar poplesaval, ko sem vanj skušala spraviti kakšno kranjsko klobaso, prekajeno meso ali drugo hrano, ki je bila močno začinjena. V Franciji smo jedli predvsem perutnino, govedino, teletino, konjsko in ovčje meso. Svinjine ni bilo veliko,« je razložila Christine. Beseda pri tem pogovoru je nanesla tudi na gobe, saj sta se zakonca Časar tudi tisto jutro vrnila iz gozda s polnim

naročjem jurčkov in lisic. Izvedeli smo, da Francozi ne nabirajo gob tako množično, kot to počnemo Slovenci. Niti ne poznajo toliko vrst gob, kot jih poznamo Slovenci. »Ko smo pripravljali prvič za večerjo sirotke, jih ni hotela dati v usta,« jo je zatožil Jože. Christine pa nadaljevala: »Mislila sem, da se bom zastrupila, če bom pojedla gobo, ki je nisem prej še nikoli videla. Vsi drugi so bili brezskrbni in so večerjo pojedli. Naslednji dan so se zbudili

Fotografija je iz Christininih mlajših let, ko je bila pri birmi.

zdravi in brez vsakršnih bolečin. Pa sem si mislila, če njim ni bilo nič, tudi meni ne bo. In ko je drugič po hiši zadišala gobova juha, sem tudi jaz segla po žlici.«

»Krav se ne bojim več«

Včasih jih je bilo pri hiši več. Danes sta Christine in Jože že dedek in babica. Najstarejša hčerka Sabrina se je poročila in nato sta dobila vnuka Matjaža. Tudi hčerka Nadja že živi pri svojem fantu, medtem ko je najmlajši Sebastijan, ki obiskuje sedmi razred osnovne šole, doma, kjer velikokrat pomaga na kmetiji očetu in mami. Tudi med našim obiskom, ko je oktobrsko sonce močno grelo, je na dvorišču

Ljubezen je preselila Francozinjo Christine Časar k možu Jožetu v Markovce

Takole pa sta se poljubila Christine in Jožetu v trenutku, ko sta postala zakonca.

stal že pripravljen traktor, s katerim so se pozneje odpeljali na polje, v hlevu pa je čakala živina na večerno krmljenje. »Ko sem leta 1977 prvič stopila na dvorišče v Markovcih, sem si najprej globoko oddahnila,« je dejala Christine. Na sredi dvorišča namreč ni bilo gnoja, kot je to v navadi na francoskih kmetijah. Vsa vesela sem pomislila, hvala bogu, da nimajo živine, saj sem se krav zelo bala. Pa so se moja upanja čez nekaj minut razblinila, saj so mi pokazali kopico gnoja, ki je stala za hišo. Danes se krav ne boji več, v hlevu pa včasih tudi sama opravi vsa dela.

»Vseh čarov Francije ne bi zamenjala za življenje na Goričkem«

Na vprašanje o tem, ali pogreša Francijo, je Christine odgovorila nikalno. »Ko sem nazadnje bila tam tri mesece, sem komaj čakala, da pridem domov. Moj dom je tu, na Goričkem. Sem pa zelo vesela, ko nas obiščejo naši sorodniki iz Francije. Takrat se z njimi pogovarjam v francoščini, da ne pozabim jezika, najbolj pa sem vesela, da so jim všeč naravne lepote Slovenije in slovensko vino,« pove Christine. Francoska vina so ena najboljših na svetu, toda v kraju, od koder prihaja Christine, jih ne pridelujejo, saj podnebje ni naklonjeno vinski trti. Kmetovalci se tam večinoma ukvarjajo s pašniško živinorejo in izdelujejo tudi sire, smo še izvedeli na koncu našega obiska pri Časarjevih v Markovcih. Ob tem Christine še doda: »Camombert in druge vrste sira so edino, kar včasih pogrešam in se nato odpravim v trgovino, da jih kupim. Toda vseh čarov in dobrot Francije ne bi zamenjala za življenje, ki ga živim z družino na Goričkem.«

Dejan Fujs

Časarjeve smo postavili pred objektiv na domačem dvorišču. Jožetu, Christini in Sebastjanu sta se pridružila tudi Jožetova mama Marija in nečak Izidor.

60. obletnica mature

Zadnja samoupravna slovenska matura

šolsko leto 1939/40

Spomину preminulih so se poklonili na soboškem pokopališču. Ustavili so se tudi ob grobu prof. Vladimírja Močana, na katerega jih vežejo nepozabni spomini. Bil je izjemen mlad pedagog. Svoj spoštljiv odnos so pokazali tudi s tem, da so na svojo 60. obletnico mature povabili njegovo soprogo Jožico.

Dekleta iz VIII. razreda so si imela vedno veliko povedati, tudi po šestdesetih letih je tako. Prišle so štiri: (od leve) Marija Hojs, roj. Marič, Cvetka Jakus, Gizela Sraka, roj. Kužel, in Avgusta Vlaj, roj. Požegar.

Pred šestimi desetletji je skupaj s triintridesetimi sošolci na maturi trepetal tudi nadobudni fant Jožef Smej. Danes je to dr. Jožef Smej, pomožni škof v Mariboru, ki je sošolcem ob skupnem visokem jubileju daroval sveto mašo v cerkvi sv. Nikolaja v M. Soboti.

Prijetno druženje, zgodilo se je v četrtek, 28. septembra 2000, so sklenili v gostišču Rajh v Bakovcih. »Obujali smo spomine, si ogledovali fotografije, se pogovarjali o otrocih, vnukih in pravnukih, prav nič pa nismo politizirali,« nam je vtise na kratko povzela Gizela Sraka in se v imenu vseh še enkrat zahvalila sošolcu dr. Jožefu Smeju za darovano mašo in kosilo. Vztrajal je, da je kosilo njegov strošek. Ob koncu so si nazdravili, mi pa želimo, da bi držalo še dolga leta.

Pa se končno spet vidimo ... čas tako neusmiljeno hiti ... Pozdravljena Gustika ... Kalman ...

Za spomin kleni generaciji in njenim potomcem pa ostaja skupna fotografija, na kateri so se takole razvrstili (od leve) Kolo-man Žibrik, Marija Hujs, Jožica Močan (soproga pokojnega prof. Močana), Anton Vučko, Gizela Sraka, Cvetka Jakus, dr. Jožef Smej, Avgusta Vlaj in Aleksander Veingerl. Obljubili so si, da se vidijo vsaj čez pet let.

Irma Benko, Jure Zauneker

Velika

TRIPENKETA

Šest Pomurcev (Prlekov oz. Prekmurcev) je z veseljem odgovorilo na naslednja vprašanja:

1. Morate po kostanj v žerjavico. Kako se boste znašli?
2. Imate časovni stroj. V kateri čas bi ga zavrteli (naprej, nazaj)?
3. Nedavno so izbirali miss fotogeničnosti Slovenije 2000. Izberite pomurskega mistra fotogeničnosti in utemeljite!

EVGEN CAR, vinogradnik in igralec, Dobrovnik in Ljubljana:

1. Opekel bi se. Ne znam ne slepomišiti ne se pretvarjati. Tako opečen bi pač nekemu prinesel kostanj. Če bi mu to pomenilo veliko, hvala bogu. Okrog sebe imam rad zadovoljne ljudi.
2. Ostal bi pri sedanjem. Leta okrog 50. so že malo privilegirana. Če pri kakšni stvari »kiksneš«, pravijo, »saj je že star«, če pa narediš kaj boljšega, te pohvalijo, saj jim nisi več neposredni konkurent.
3. Vsi Prekmurci smo nekje fotogenični. Eni v dušo, drugi v telo, tretji pa za kamero.

P. S.: Prvi in drugi so mi najbližji!

DRAGA BRATKOVIČ, magistra farmacije, specialistka za oblikovanje zdravil, vodja proizvodnje v Galexu, Murska Sobota

1. Rada jem in bi se znašla.
2. Nekaj let nazaj z istimi izkušnjami in pametjo.
3. Veliko pomurskih moških je simpatičnih in šarmantnih, zato bi težko izpostavila samo enega.

STANKO SRŠA, podjetnik, Beltinci

1. Žerjavico pogasim z vedrom vode. Če ni dovolj eno vedro, jih vzamem deset. Tako tudi kostanj ne bo prevroč.
2. Časovni stroj bi zavrtel v čas, ko bi imeli vsega dovolj in nič delali. To bo morda čas, ki šele pride.

3. Za ta odgovor sem povprašal svojo ženo: mister fotogeničnosti je visoke postave, z lepo frizuro, prikupnimi brki in nepozabnim nasmeškom. Vozi se s triciklom znamke Mercedes. Štoparjev ne pobira, štoparke pa so vedno dobrodošle. Ker zdravo živi, ne pije in ne kadi, razen, če kje kaj dobi. Bralci, če poznate takega tipa, mi takoj sporočite!

BOSTJAN GRAH, podjetnik, Kuzma

1. Z grebljico, le da ta ni vedno pri roki, še posebno takrat ne, ko je najbolj potrebna, včasih pa tudi z roko, vendar mora biti ta kostanj tudi toliko vreden, sicer se rane ne splača celiti.
2. Nazaj do 18. leta moje mladosti. To so verjetno za vsakega bralca najlepša leta, ne glede na standard, ki ga posameznik uživa.
3. Politik g. Andrej Gerenčer, sicer pa se nikoli ne poglabljam v fotogeničnost moških. Manj preglavic bi imel, če bi izbral miss Prekmurja.

OZVALD TUČIČ, ravnatelj ljutomerske gimnazije, Križevci pri Ljutomeru:

1. Preprosto, z ognje varno rokavico. Žal se tudi z njo opečeš.
2. Najlepša je mladost, tudi če je norost. Torej nazaj. Zakaj ne naprej? Pustimo se raje presenetiti!
3. Ob volitvah je bilo mogoče opazovati in ocenjevati fotografije številnih kandidatov. Kdo bo mister fotogeničnosti, bo do izida Pena znano. Dobitniku čestitam!

ALEKSANDER JEVŠEK, direktor Policijske uprave, Murska Sobota

1. Kot direktor pomurskih policistov imam že nekaj izkušenj z »žerjavico in kostanjem«. Pri tem pa ni najhujše to, da sem se opekel, pač pa to, da nisem smel zakričati in sem moral držati jezik za zobmi. Sicer pa sem potrpežljiv človek in počakam, da se kostanj primerno ohladi.
2. Glede na to, da dobiva Policija iz proračuna iz leta v leto manj denarja, bi s funkcijsko tipko časovnega stroja premaknil čas nazaj do takrat, ko smo lahko menjali avtomobile po prevoženih dvesto tisoč kilometrih ali ko ni bilo več vprašanje, ali bo policist jutri dobil novo uniformo, ker je stara strgana in ponošena. Sicer pa so tudi brez časovnega stroja naši »miselni stroji« s preveliko naglico usmerjeni naprej. Nekdo je zapisal, da prihodnost prihaja v obrokih in da je zato znosna. Pa res še prihaja v obrokih?
3. Kandidat za pomurskega mistra fotogeničnosti je nedvomno voznik luksuznega avtomobila, ki ga moji kolegi policisti mesečno vsaj trikrat ujamejo v objektiv radarja zaradi prekoračitve hitrosti. Ob taki objestni vožnji ima vse možnosti, da bo lahko svojo fotogeničnost izkazoval na tripoznih fotografijah v policijskih arhivih ali na časopisnih straneh črne kronike (upam, da sam!).

Letošnji oktober je bil hudimano naporen. Ker se je začel kot vinotok že septembra. Vsemogoči bio- in pinusvinogradniki so namreč prisegali na kakovost in sladkorno stopnjo, za količino pa da bodo že sami poskrbeli.

Najprej smo ga v prvih dneh vinotoka dolivali na soboški železniški postaji, s katere je krenil Vlak poezije. Seveda zvečer na postaji še ni bilo kandidatov za skupščinske fotelje, pač pa je bila množica mladih, ki se je dodobra zabavala ob zagnanih tolkalcih. Tudi jaz sem imel svojih pet minut. Ne le zato, ker sem sin postajenačelnika, temveč zato, ker sem spisal roman o Gorički mariški, po trasi katere se že da priti na Madžarsko.

A zakaj bi tja, če pa se dogaja v okroglini ob Muri življenje kot na odru, čeprav smo večinoma le pasivni gledalci ali najeti ploskalci. V tej pokrajini resda samo ploskamo: in to vsemu. Temu, da so popapali Radensko. Temu, da se po robovih mesta šopirijo trgovski centri. Temu, da postaja Goričko nekdanja sibirski idila. Temu, da poslušamo hrvaško estrado in Franca iz Prekmurja. Temu, da je z zemljevida založb izginila Pomurska založba. Temu, da so na hitro in v pravi socrealistični maniri dan pred

Naporno, da je kaj

volilnim molkom (!) položili temeljni kamen nove knjižnice. Temu, da smo na prvem mestu glede funkcionalne nepismenosti. Temu, da je izobrazbena struktura prebivalstva in s tem tudi osveščenost skoraj na ničli. Temu, da smo se pognali kot konji s plašnicami za poslanska mesta.

Prav minule volitve so mi dale vedeti, da je tako. Pa ne le zaradi številnih kandidatov in njih retorike, ki je premogla - seveda razen nekaterih častnih izjem - le kakih sto besed, ki pa se tako in tako same sestavijo v floskule.

Ljudje pa seveda nis(m)o tako naivni. Seveda se ne strinjam, da s(m)o izvolili same »stare mačke«, a novi kandidati so ponujali še manj. V tem grmu tiči zajec: obrazi, ki so se pojavljali na plakatih, so imeli premnogokrat provincionalni obraz in izraz, čeprav so vsi po vrsti prisegali na zveličavno Cankarjevo maksimo »za narodov blagor«. Ljudje so jih kratkomali naveličani, ne zaupajo več niti novim niti starim, zato so se raje odločili za stare. Predvolilni shodi ter televizijska soočenja - tista o kmetijski politiki bo gotovo šla v anale neumnosti - so bili le burka za kandidate. Za bučne stojničarje, okoli katerih je največkrat opletal le Piko.

Kakorkoli, sredi vinotoka, ravno dan pred volilnim molkom, me je obiskal prevajalec iz slovenščine v finščino, sicer avtohtoni Finec Kari Klemela. Že slab mesec se je mudil v Sloveniji pa je obiskal tudi mene. Razkazal sem mu našo pokrajino ob Muri pa tudi v žalobno Porabje sva zavila, vendar o tem raje ne bi. V petek pred volitvami smo zavili v Zvezdino pivnico, in glej ga, zlomka: poslanski kandidati so se kar pregrevali od strasti. Pa seveda tudi od vina, ki je dozorelo ravno pravi čas. Posedamo tako, Kari, Feri in jaz, ko nas obkolijo poslanski kandidati. Ravno prav, pomislim, Kari mora poročati za berlinski in helsinški radio o naših volitvah. Kandidati pa kar nadenj: kje da smo v Evropi, kam nas bo popeljala obljubljena Evropa, koliko zlata bo nasula v naše prazne malhe ... Same politikantske marnje. Kari pa se je le smehljaj, saj je zanj politika, še posebno pa slovenska, ki je zelo ksenofobična, deveta vas.

Ne vem, kaj je poročal o volitvah. Saj ni niti tako važno. Vsaj za Fince ne.

A kaj bi to: glavno je, da je v sodih že toliko zavrlo, da se poraženci lahko tolažijo. In zmagovalci, ki smo tokrat ljudstvo. Pohlevno malo ljudstvo med Muro in Rabo, ki bo čez nekaj dni s ploskanjem pozdravilo svetovni dan varčevanja. Pa ne zato, ker mu godi praznik, temveč zato, ker mora varčevati z ničemer. Tudi za svoje nove izbrane, ki se morajo krepko povzpeti na prste, če želijo videti skozi ljubljansko meglo svoje verne ljudstvo.

Milan Vincetič

Življenje je večno

Zlata jesen, bele krizanteme, premišljevanje o poslednji postaji, razmišljanje o rojstvu, življenju in smrti ... Kaj je naše življenje, če ne eno samo popotovanje z nespremenjenim voznim redom in različnimi postajališči? Kaj je naše življenje, če ne večno premišljevanje filozofov; misel B. Pascala »Ne smemo se bati smrti, kajti kadar mi živimo, smrti ni, a ko nastopi smrt, nas več ni ...« je srž naše biti.

Razumniki, filozofi, alkimisti pa tudi številni verski in poklicni voditelji so se spraševali (in se še vedno sprašujejo), od kod prihajamo, kdo smo in kam gremo. Arheologija nam čedalje pogostejše ponuja podatke o starosti naše navzočnosti na zemlji, o življenju naših praprednikov: na keramičnih vazah, lončenih posodah, v kamnu, glini, zidovih, pergamentu so vrisani, vdolbeni ali zapisani obredi o praznovanju življenja, žrtvovanju smrti, o bojih zoper zlobne, zavistne bogove, o najrazličnejših iniciacijah ... Spominimo se samo svetopisemske zgodbe o Jonu, ki se je znašel v temnem trebuhu kita, polnem vode, kjer je simbolično umiral. Iz ribje notranjosti, kot da je v središču zemlje, se je vrnil na kopno kot preroben, drugačen človek, zrelejši v svojih presoajah, pripravljen na nove obveznosti. Podobna je smrt prostozidarskega mojstra Hiram, njegova simbolična smrt, ki jo mora podoživeti vsak mojster tretje stopnje. Tudi sibirski šamani so se dotikali svoje duše tako, da so bili »poslani« v podzemni svet, kjer so jih »razkosali«, potem pa jim je nebeški kovač s kladivom skoval glave in za vrnitev na zemljo zvaril vse njihove ude, dele telesa. Šaman je po iniciacijskem obredu, po vrnitvi med žive, postal popolnoma nova osebnost.

Je potemtakem življenje samo priprava, generalka za »posmrtno masko« ali pa še eno samoslepilo o našem tukajšnjem, začasnem bivanju? Kolikokrat smo slišali s prižnice ali pri verouku prošnjo, naj vsak dan živimo, kot da je to naš poslednji dan, da moramo oditi s te zemlje brez dolgov in grehov, brez neporavnanih računov, pobotani z vsem in vsemi, tako da bodo ljudje žalovali za nami, da bo ljudem hudo, ker smo odšli tako hitro (vedno je prehitro) v svet onostranstva. Mnogi so odšli nenadoma, niso se uspeli niti posloviti, odšli so na zabavo, pa se niso vrnili, odpeljali so se na izlet in se ponesrečili, z letalom so se zaleteli v goro ali padli v morje, se na različne načine poškodovali in umrli, obležali so v bitkah, v vojnah, bili so ubiti iz zasede, v neposrednih spopadih ali pa so pomrli izmučeni, sestradani v koncentracijskih taboriščih. Smrt ne pozna ne popustljivosti ne usmiljenja, ne podkupljivosti ali licitacije, kajti vsaka smrt je nasilna, tudi tista v postelji je neprizanesljiva. Človek se srečuje z njo od rojstva. Smrt čepi in preži v njem. Že zdavnaj je odvrгла koso, njene kosti ne šklepečejo med hojo, kajti nevidna je, nepredvidljiva in vedno tam, kjer je življenje, bolezen, nesreča.

Bil sem star pet let, ko je v moji neposredni bližini umrl moj prijatelj, ki je sam, iz deške radovednosti, tolkel po ročni granati, ki sva jo našla v soboškem parku pred začetkom druge svetovne vojne. Bil je to Štivanov Puba. Sošolec Jani Horvat je umrl še bolj nesrečno, saj ga je smrt dobesedno zbrisala iz moje zavesti. S kolesom se je kmalu po končani vojni peljal na Goričko. Prehiteval ga je Unrrin tovarnjak, ki so se mu med prehitevanjem odprla zadnja vrata, udarila Janija in ga vrgla v jarek. Bil je na mestu mrtev. Oče je umrl izmučen od posledic medvojnega zapora in nabranih bolezni; njegova smrt je spremenila moj socialni status - postal sem sirota (mama je bila gospodinja, očetova pokojnina je bila preskromna za dostojno življenje). Bil je konec šole, kot petošolec sem segal po medenih sadežih prve ljubezni in prinesel domov nezadostne ocene iz matematike in fizike. Oče ni več videl spričevala, sramoto svojega edinca, sin pa je, hodeč za očetovo krsto, obljubil samemu sebi, da bo naredil iz sebe človeka, da se oče tam, kjerkoli že bo, ne bo sramoval svojega potomca. Takrat sem verjel, da bog je, čeprav smo živeli v času, ko so nas učili, da so boga zamenjali marksizem in ateisti. Jaz sem verjel vase. In bil sem daleč naokrog edini. Kot strela z vedrega me je prizadela v Ljubljani vest, da je umrl v Soboti sošolec Laci Belinger. Bil je sijajen fant. Sošolci so hoteli, da bi govoril ob odprtem grobu, pa razen solza nisem zmoget niti besede. In potem so se smrti vrstile: čimveč ljudi sem srečeval, spoznaval, se družil z njimi, več je bilo okrog mene pisanih življenjskih zgodb, ki so se tragično končale. Eden ob prijateljev se je obesil, drugi sošolec je po pomoti spil rastlinski strup, tretjega je povozil avtomobil, prijateljica je umrla v letalski nesreči, znanca je ubila mafija v New Yorku, Ferija Žerdina je zadela kap, ko sem bil na Dunaju in sem za novico slišal med vožnjo v tramvaju. Bila sva bratranca. O njem čisto razmišljam, njegova pristna radoživost, elegantna

duhovitost in odkritosrčnost, panonska dobrota me še vedno spremlja skozi življenje... Moj radijski urednik Mitja Mejak je odšel v bolnišnico in tam umrl v osmih dneh; bil je moj angel varuh, zaščitnik in mentor. Beograjski režiser Živojin Pavlović, zaljubljen v Vrečičeve slikarije, je umrl na operacijski mizi, ni se več zbudil iz narkoze, dobesedno dezertiral je iz Miloševičevega političnega životarjenja. Bil je elokventen sobesednik, zaljubljen v življenje, raziskovalec strasti in estetike umazanega, pokončen in pameten.

Je čas, ko živiš, ustvarjaš, delaš, načrtuješ, uživaš v sadovih svojega dela, uspeha, celo bogastva, ne da bi se zavedal, da prihaja čas odhoda, slovesa, da je vse naše življenje poslavljanje, odmiranje ... Jesen, pogled skozi okno med vožnjo po pokrajini, med sprehodom ali delom na njivi in v gozdu nas opozarja, da je tudi v naše življenje vgrajena biološka ura, da nosimo v sebi jutro, dan in večer, štiri letne čase, da smo sestavljeni iz telesa, duše in duha. Po smrti podleže telo razpadanju, spremeni se v pepel; krščanski nauk nas uči o vstajenju telesa, ponuja nam vero v vstajenje, v iniciacijo.

Človek je vedno hrepenel po nesmrtnosti, usmerjal je svoje razmišljanje v individualno preobrazbo. Spiritisti trdijo, kako se srečujejo »z duhom mrtvih oseb«, pri čemer zanikajo »klinično smrt« in verjamejo v »življenje po življenju«. In še zdaj, po toliko tisočletjih, se še vedno srečujemo z razmišljanjem: (1) da je smrt mejnik in prehod v drugo (drugačno) obliko pozemskega življenja, (2) da je smrt dokončni in popolni odhod, po smrti živi posameznik

samo še v spominih najbližjih in v delih, ki jih je pustil, to pa je seveda tolažilna uteha.

Jesen je, čas obiranja, izkopavanja in vlaganja zemeljskih plodov. In med pošto, ki sem jo našel v Soboti, je bilo tudi povabilo na kolektivni samomor skupine Let 3. Fantje so to »storili« že v Zagrebu, na Trgu bana Jelačica, vendar nekako spužvasto, neučinkovito; bilo je kot parodija in »neučinkovit štos«, daleč od izvirnosti, bliže samoreklami. Ni življenja brez umiranja - je bil njihov moto. Da, tudi neumnosti ni brez norcev. »Dokler smo živi, smo nesmrtni, kot nesmrtni smo postavljeni zunaj življenja. Individualna smrt je zanesljiva metoda za spremembo tega položaja ...« in tako dalje, dokler razglas (namenjen javnosti za 13. oktober ob 13. uri) ni končal s pesmijo Srečka Kosovela - in to je edino dobro v tem pisnem razglasu. Šest oseb,

med njimi tudi neki Branko, se je pač okitilo s tujim perjem in spoantiralo svoj (zdaj že zastareli razglas) z naslednjo Kosovelovo pesmico:

*O, saj ni smrti, ni smrti!
Samo tišina je pregloboka
kakor v zelenem
prostranem gozdu!
Samo odmikaš se,
samo ti postajaš,
samo sam postajaš,
sam in neviden.
O, saj ni smrti, ni smrti!
Samo padaš, samo padaš!
Padaš, padaš
v prepad neskončne modrine.*

Kdo bi razmišljal, da hodimo po svetu sami in nevidni. To spoznanje nas prešine, ko zaidemo na kakršnokoli pokopališče, pa naj gre za tisto kolektivno, še vedno rdečkasto in pepelnato v Oswieñcim (Auschwitzu) ali za sarajevsko nogometno igrišče, za nekaj časa spremenjeno v kolektivno grobišče s križi in turbani, za majhna vaška pokopališča na Goričkem ali pozabljena, okamenela judovska grobišča; povsod je mir, povsod se lahko srečamo z mrtvimi imeni in priimki in pokopanimi sanjami. Ne da bi si priznali, iščemo prepoznavna znamenja o svojih prednikih, ne da bi realistično razmišljali, da bomo tudi sami obležali tako osamljeni, spravljani v grob(nico), žaro ali pa bodo naš pepel na našo željo raztrosili po livadah, vrgli v reko ... Takrat nas ne bo več zanimala ne sedanost ne večnost, ne vsakdanje človeške skrbi ne velike zamisli. Nas in našega življenja ne bo več, toda življenje bo teklo naprej. Raz nas. Na eni od judovskih tabel sem pred leti prebral napis, ki je v svoji vztrajnosti drzno, optimistično trdil:

Popotnik, ne boj se, življenje je večno. Branko Šomen

Največje slovensko židovsko pokopališče v Dolgi vasi

Pisana je pahljača verstev sveta. Še pestrejša je bila v predkrščanskem obdobju. In zanimivo je, kako so južnoameriški Indijanci prepletkali stara verovanja s krščanstvom.

Kaj pa mi? Občutek imam, da nas je včasih sram, ker smo tudi mi potomci poganskih prednikov.

V začetku letošnjega poletja sem se o tem prepričal.

Srečanje z našim prabogom

Na Goričkem še vedno živ, a zatajevan Perun

Vsi smo potomci poganskih prednikov

Nekoliko bolj »počlovečeni« slovenski bogovi Prono, Ridegast (Radegast) in Živa. Upodobitev je iz leta 1659.

»Perun se krega, dež bo ...«

Bilo je nekje na Goričkem, v občini Moravske Toplice. Tisto popoldne sem se pripeljal na dvorišče hiše, kjer sem imel dogovorjen novinarski pogovor s tam živim predsednikom vaše skupnosti. Izstopim iz vozila in se ozrem po nebu. Oblaki so se kopičili in slišati je bilo oddaljeno grmenje. Takrat se je od nekje vzela predsednikova žena, se tudi ona zazrla v nebo in z olajšanjem rekla: »Perun se krega, dež bo!«

»Perun! Sem prav slišal?« mi je šinilo skozi glavo nepričakovano odkritje.

»Ja, ja, mi tako pravimo, ko grmi ...« je dodala, ko je videla, da jo vprašujoče gledam.

Torej se je vse do današnjih dni ohranil drobec našega praspomina, ki je v glavnem izginil s pokristjanjevanjem daljnih prednikov.

In Perun se mi je po tistem srečanju večkrat odslikaval v mislih. Najprej sem si potem vzel v roke Enciklopedijo Slovenije in v njej prebral: »... O verstvu in verskih predstavah naših prednikov pred sprejetjem krščanstva nimamo niti pisanih niti nemih spomenikov. Če izvozimo ime Pe-

run, ki se je obdržalo na skrajnem severovzhodu od Porabja do Ptujске gore za poimenovanje groma in treska na Slovenskem, ni sledu o kakršnem koli predkrščanskem višjem verstvu ...«

Po tistem sem še večkrat spraševal križem po Goričkem in v Prlekiji, ali kdaj omenjajo Peruna. Odgovori so bili nikalni. In odločil sem se, da se bom spet podal na Goričko k hiši, kjer sem letos prvič v življenju živo slišal, da je nekdo omenil Peruna v zvezi z grmenjem. Poklical sem po telefonu. Dobil sem gospodarja, ki mi je odgovoril, da o čem podobnem ni nikoli slišal. Prosil sem, da pride k telefonu njegova žena. Prišla je in mi na hitro

zatrjevala, da ona meni o tem ni ničesar govorila. Menila je, da sem to verjetno slišal v drugi vasi. In ko sem ji vmes navrgel, če ve, o čem sploh govorim, mi je odvrnila, da ve, vendar mi ona tega ni rekla. Njen mož pa mi je pred tem še dejal, da pri njih ob takih primerih pravijo:

»Boug se krega!« Slednje sem nešteto krat slišal in tudi sam tako govoril. A to je že drugo poglavje.

Tako je bilo torej s to zadevo. Peruna so zatajili! Nisem napisal, kje je bilo to, a bilo je zagotovo. In jaz sem se želel o tem zanimivem odkritju še več pogovarjati. Ostalo je pri želji.

Perunski kamni

Tiste dni mi je prišel v roke Severovzhodnik, ki je glasilo občine Šalovci. V njem sem med drugim prebral: »O nastanitvi in obdelovanju zemlje nam priča vrsta naključnih najdb kamnitega orodja. Največ je kamnitih sekir, ki so izdelane iz serpentin, gnajsa, peščenjakov in drugih kamenin. Te so največkrat najdene pri vinogradniških opravilih. Imenovali so jih tudi »gromske strele« ali »perunske kamne«. Kmetje so jih radi postavili na hišnem ostrešnem križu, med zatrepom in slemenom za zavarovanje stavbe pred strelo. Uporabljali so jih tudi kot uteži za stenske ure in zagozde pri vrtnem zapahu ...« Iz opisanega je sklepati, da so Goričanci

res verjeli, da je te kamne poslal na zemljo Perun s pomočjo strele. In tudi v Leksikonu Dravske banovine iz leta 1937 sem prebral, da so našli pri Negovi kamnite sekire, ki jim domačini pravijo »gromske strele«.

Bog strele in groma

Več o Perunu in slovanskih bogovih nasploh sem izbrskal iz knjige Slovanska mitologija in verovanje, avtorja Damjana J. Ovsca. O Perunu med drugim piše: »... Vladimir je najprej postavil zelo visok idol, ki je predstavljal Peruna ali Perkunasa, boga strele in groma. Tega je častil in mu izkazoval veliko pobožnost. Telo boga je bilo iz lesa, umetno okrašeno, glava iz srebra, ušesa so bila zlata, noge železne, medtem ko je v roki držal kamen, okrašen z rubini in karbunklom v obliki goreče strele ...«

Zanimiv v tej knjigi je Prokopijev zapis: »Sloveni in Antje ..., verujejo pa (oboji) v enega Boga, Moža bliska, Stvarnika vsega (sveta) in Edinega gospoda pa mu darujejo govedo in druge daritvene živali ...«

Na drugem mestu Avsec piše: »Perunov kult je bil torej razširjen v vsem slovenskem svetu in povezan z raznimi poljedelskimi opravili; v povezavi z njimi se je tudi razvijal, to pa je povsem razumljivo, saj je poljedelstvo povsem odvisno od vremena, katerega naj bi gromovnik Perun in njegov kasnejši naslednik upravljala ...«

Se Perun maščuje, ker smo ga zatajili?

Toliko torej o Perunu. Letos je bil zelo umirjen. Ni nas obdaril z nevihtami, kot je to v navadi. Polja so ostajala skrajno izsušena. Je morda jezen, ker smo ga zatajili?!

Morda bomo kdaj drugič pisali o Svarogu, Dažbogu, Svetavidu in drugih bogovih naših prednikov. In zanimive so korenine praznikov: kračun, božič, koleda, kupalo, kres, ivanje ... Šlo je za čaščenje sonca, ki je imelo pomemben vpliv na rast in dozorevanje. S krščanstvom se je verovanje preoblikovalo, a namen in korenine so v mnogih primerih še iz časov poganstva.

FRANČEK ŠTEFANEC

Rakov in vedno

Penovci so hoteli zgodbo. Nastala je, pa ni klasična, a tu je, čeprav bolj žalostna, kajti letošnje leto je od vseh dosedanjih na Goričkem najmanj rakovo leto.

Nekoč, ko bo spet v Dolenskem potoku in v Mali Krki toliko rakov kot v začetku 18. stoletja, ko je György Nemesnépi Zakal, dober poznavalec teh krajev, napisal, da so tukajšnji potoki kar črni, ko prilezejo na plan, bodo nekateri mlajši in manj mladi gospodje iz Murske Sobote, ki verjamejo, da je v repu Astakusa fluviatilisa skrita moč, ki poživi podobne človeške organe, brez strahu

Raki naši vsakdanji

Lovec na rake z račo sredi uničenega biotopa potoka Dolenci

krenili v lov na rake. Toda ni veliko upanja in verjetno si bo treba pomagati s kakšnim drugim vrstvom ali pa počakati še kako stoletje, saj so po gradnji železniške proge zasuli marsikateri biotop Male Krke, v katerem so živeli raki, drugod pa jih je zdesetkala suša. Le še pred leti reguliran in na srečo precej zanemarjen Dolenski potok daje upanja, da črni in rdeči potočni rak ostaja v goričkih vodah.

Poletja je konec in že od nekdanj na Hodošu menijo, da se v vodnem svetu, ki ga napajajo izviri z okoliških gričev, raki od žetve dalje pripravljajo na zimo.

Nekoč so v zadnjih toplih poletnih dneh, preden so se te škarjaste pošasti skrije dober meter v ilovnat potočni breg, lovci še zadnjič krenili na lov na rejene rake, da bi to posebno delikateso ponudili gospodi v Gradcu, Kormendu, Murski Soboti, Radgoni in še kje.

Nekdanje ovinkaste naravne potočne struge so veljale za raj rakov, saj imajo živalce v hladni vodi in ilovnatem bregu dobro zavetje in dovolj hrane,

Ta podoba je iz leta 1712. Predstavlja naj bi staroslovanska mitološka bitja: Peruna, Mokoša, Horsa in Striboga.

Goričancev manj

le človek jim je sovražnik. Lovec na rake z Goričkega je svoj plen pojedel le v letih pomanjkanja, sicer jih je lovil za ljubezensko slavo in moč željne meščane. Govori se, da še danes marsikateri tujec v upanju, da si povrne svojo slo, kljub zakonski prepovedi po žetvi, ko je potočni rak gođen za lov, polovi nekaj rakov in jih kar takoj speče v vročem pepelu, kot so jih nekoč otroci na paši.

Raki naši vsakdanji

Géza Kercksmár, tako kot še mnogo drugih Goričancev, ki bi jim po novem rekli, da poznajo vse načine preživetja v divjini, vešč vseh vrst lova v vodi in gozdu, rake lahko zbežlja iz ilovnatega brega kar z roko, lovi s smrdečo vabo na okrogli, rešetu podobni *rači* ali pa ponoči na brzicah z brezovo metlo in lučjo.

Ti načini izhajajo iz poznavanja načina življenja in obnašanja rakov. Za tiste, ki verjamejo, da ima rakov rep enake učinke kot svetovno znana modra tabletka, povejmo, da je rak največji mrhovinar in svoj čas so ga jedli le

Nočni lov z lučjo in brezovo metlo na brzicah Male Krke

Cigani in gospodje. (Ti zadnji morda zato, ker so videli, da je tudi v boljših *familijah* kakšen ob potoku živeči *brusač* ali *koritar* pripomogel k otroškemu blagoslovu *teh bejlj*).

Toda na začetku 20. stoletja je postal Astakus fluviatilis gosposka delikatesa in v tem času je zelo naraslo število *paverskih* lovcev na rake, ki so videli v tem lovu dobro dopolnilno dejavnost, zato so ga oblasti od srede šestdesetih prepovedale.

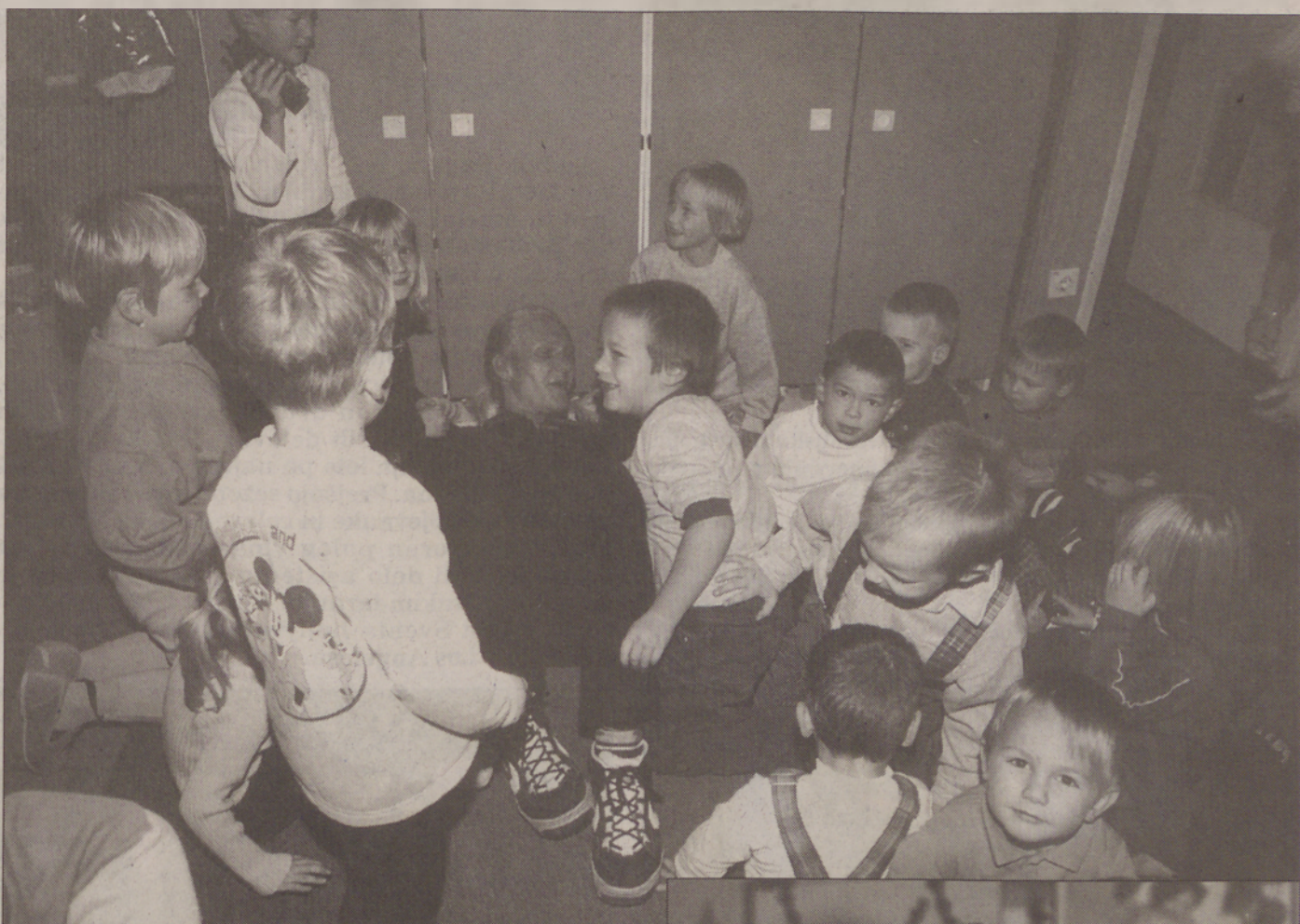
Toda Goričanci pravijo, da ne bi potrebovali prepovedi, če bi manj rili, ravnali struge njihovih potokov in uničevali rečne ovinke ter ne bi odmetavali odpada z gradbišča za železnico v naravne biotope, saj potočni rak živi le v čistih vodah.

To pa je že druga zgodba, naša je bolj v spomin časom, ki še dajejo upanje tistim, ki bi si radi povrnili tako mladost, kot jo ima rakov oklep.

Ella Pivar

Raki naši vsakdanji

VZGOJITELJICI JE IME

ANDREJ

Andrej Slavič, 25-letni pomočnik vzgojiteljice v vrtcu v Radencih, je med redkimi predstavniki moškega spola, ki si je upal in želel delati z otroki. Pred tremi leti se je prijavil na razpis in sprejeli so ga. Sam pravi, da verjetno zaradi odkritosti, kajti ko so ga vprašali, ali bo nadaljeval študij vzgojiteljstva, je odgovoril, da še ne ve, da je treba to najprej okusiti in se šele potem odločiti.

Sicer pa se je Andrej po končani gimnaziji in pol leta poglobljanja agronomije, ko ga razen glasbe ni veselilo nič na svetu, odločil za študij razrednega pouka. Vendar ga je tudi ta omejeval, ni mu puščal svobode. V iskanju le-te se je odločil za šolo življenja in delo z otroki.

»Počutim se odlično. Študij me je omejeval, prav tako tudi vsa dela pod prisilo. Zdi se mi, da sem vse življenje delal tisto, kar so želeli drugi. V vrtcu pa sem našel, kar sem iskal - svobodo.«

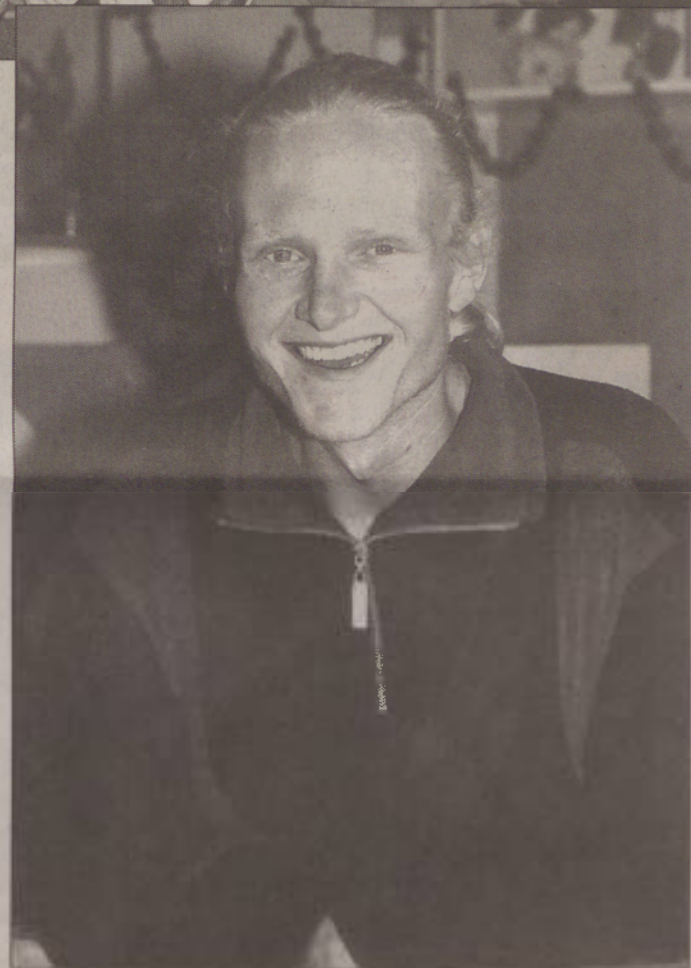
Svoboden je, ko pušča domišljiji prosto pot, ko otrokom zaigra na harmoniko ali se z njimi preizkuša na plezalu, v nogometu ali miselnih igrakah. Ne vsiljuje svojega mnenja, spoštuje druga, otroke pri spoznavanju sveta in življenja samo usmerja. Pri vzgojnih metodah se zdi drugačen ...

»Morda res delam drugače kot drugi. Otroški svet mi je zelo blizu in brez težav se potopim vanj. Otroški čas naj bi bil svet brez prisile in konfliktov. Z igro in pogovorom skušam najmlajšim odkrivati skrivnosti in reševati težave, s katerimi se spopadajo. Znano je, da so možgani do petega leta najbolj občutljivi, vse kar se dogaja pozneje, so samo malenkosti. V vrtcu vlada sistem in določena pravila, ki so potrebna.

V skupini imamo dvajset otrok, in če ne bi bilo vnaprej določenega programa, bi bilo narobe. Zato je v vrtcu tudi vse enostavno. Sam imam o tem sicer svoje mnenje, vendar pravila spoštujem in v to smer pričujem tudi otroke. Za tisto svobodo, o kateri sem prej govoril, pa ostane dovolj časa v komunikaciji, igranju ...

Nihče v Radencih se več ne čudi, ko med gručo otrok vidi Andreja, pomočnika vzgojiteljice.

»V začetku je bilo res malce nenavadno. Reči

pa moram, da so bili nad moško vzgojiteljico presenečeni predvsem starši, ne otroci. Za njih sem enostavno enkrat teta, drugič mama, potem tovariš, ati, stric ..., najraje pa Andrej. Predsodki o tem, da bi morale vzgajati samo ženske, so zgrešeni. Moški bi se morali bolj vključevati v vzgojo otrok, tako doma kot v vrtcih.

Po sistemu delovanja možganov se pristop do otrok med moškim in žensko razlikuje in prav ta različnost vodi do boljše kakovosti.

R. FICKO

Tou san ge.

Za menof je kitajski teater (kino) z vesoljskimi kavbojci, pred menof pa pajdaši, ka nikak fkuper čujtmo eno isto rejč v zobaj.

Kič! Nika, prazno! Samo pejnezi! Tej senje lejko senjaš samo te, da si jih pištiš senjati. Pa če jih maš rad pa zemeš za svoje. Ma puste tou, dajte še en drink.

»Znaš ka?

Idemo mij na tej zaključni gala party pa mo mogouče še kaj vidli.«

Zlažejo ti fotomontažo s šterokoli zvezdo Holivuda.

Blaž, naš režiser, ne stoji ob Pacifiki, do šteroga je par deset milj, like pred prefarbano stejno enoga od studijov. Če bi beltinske silose tak pofarbali, se z Rakičana spoj nebi vidli.

Prodajalna

Ludvik Bagari, 1965. rojen Murskosobočan, od leta 1986, ko je vpisal študij na katedri za dramsko igro in umetniško besedo na AGRFT, živi in dela kot profesionalni igralec (samostojni kulturni delavec) v Ljubljani.

V celovečernem filmu debitiral leta 1989 s Pogačnikovo Astorio, nato pa oblikoval vrsto vlog v celovečercih: Veter v mreži, Carmen, Halgato, Pet majskih dni, Brezno, Ko zaprem oči, Mokuš, študentskih filmih in drugih igranih vizualnih medijih. V gledališčih deloval v PG Kranj, SLG Celje, MGL, zadnja leta pa največ sodeluje s SNG Drama Ljubljana. Prejšnjo sezono je pri snemanju petdelne nadaljevanke in celovečernega filma Dr. France Prešeren poleg vloge Mihe Kastelica opravljal tudi delo asistenta režije. Letos se je udeležil s kratkim igranim filmom Noč v hotelu v režiji Blaža Šventa hollywoodskega filmskega festivala v Los Angelesu.

Na več fejle lejko ideš v Ameriko, naša filmska ekipa je pa šla po najlepšoj pouti. Tū prinas smo napravili kratki zašpilani (igrani) film, te so pa ovi tan v Hollywoodi pravli, prijte k nan na festival.

»Plačajte nan pout pa hotel.«

»Tou si plačajte sami, te gda te pa tū, pa te meli takšen cirkus, ka ga sakši nemre niti od blūžzig viditi, ka še ka bi si ga lejko kūjpo.«

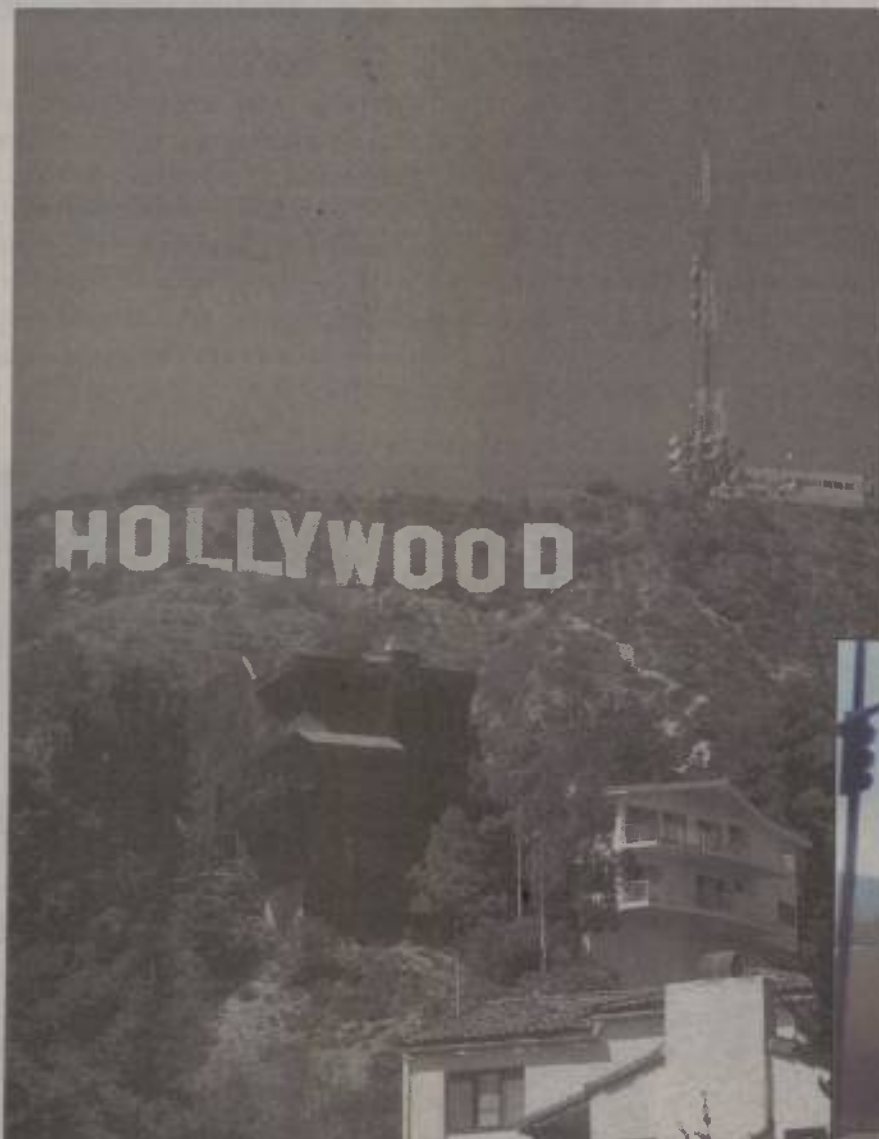
»Idemo? Idemo!«

Amerika, Holivud, Paramount Pik-čer, juhu!

Letijmo!

Mister voščeni, ka vō vījdi kak lutka, pozabi na dolare, pa se fčasig zalepi na našo Katarinco.

Najdemo tudi kakšen indašnji idol.

Tej Amerikanci spoj radi farbajo tūj drūjge studije, naprimer Warren Bross, de zajček še izda špila glavno vlogo.

rabljenih sanj

Zadnja štiri leta poteka v Los Angelesu pod okriljem studia Paramount hollywoodski filmski festival, katerega namen je, privabiti k sodelovanju svetovno filmsko produkcijo in le-tej, predvsem evropski, podrobneje predstaviti film v tehnološkem smislu.

Klasično so filmski festivali organizirani kot pregled dela oz. prikaz ustvarjanja s pripadajočimi aktivnostmi kot del distribucije filma in promocije posameznih avtorjev. Tu mislim na navzočnost novinarske sedme sile, vendar moramo biti v našem primeru pozorni na izobraževalno delovno naravo spremljevalnega programa festivala z okroglimi mizami z naslovi, kot so: Vizualni aspekti ustvarjanja filma, Kaj hollywoodski kupci iščejo danes na trgu, Marketing na internetu, Moč digitalnega filmanja, Sklepanje pogodb v Hollywoodu, Scenariji za Hollywood, Prodaja v Hollywoodu etc., z nekaterimi pomembnimi imeni stroke: Charles Lyons – novinar Daily Varietyja, Larry Wilson – scenarist

Addams Family, Stephen Rivkin – montažer The Hurricana in Robina Hooda, Zach Staenberg – montažer The Matrix, Kevin Foxw – vodja marketinga za The Blair Witch Project, Donna Lambson – analizatorka zgodb za Disney ...

Danes ustvari Hollywood v svoji hiperprodukciji skoraj 30 do 40 odstotkov filmov, ki so samo predelava nekaterih starih filmov ali neameriških idej, prirejenih za njihov trg. Očiten primer zadnjih let je uspešen film Luca Besona Nikita, ki je doživel najprej predelavo za

nepisano pravilo, da za akademjsko produkcijo ne sprašujemo po honorarjih, ampak se odločamo za igralsko delo samo, če nam je stvar všeč. Film je nastal v okviru tipičnih števil, ki jih AGRFT namenja za te vrste produkcije, to je 2 milijona dolarjev (okrog 10.000 USD). Naj za primerjavo navedem, da je stal enako kratek film, ki je bil na sporedu v kinodvorani Paramountovih studiev neposredno za našim, 200 milijonov dolarjev (okrog 1 milijon USD). Druženje z ekipo mladih ustvarjalnih ljudi se je izkazalo kot koristno za razmišljanje režiserja, ki je samokritično ugotovil, da film ne posega po visokih artističnih lovorikah in je kot kriminalka verjetno primernejši za Ameriko. Njegova predvidevanja so se pokazala kot točna, kajti med tisoč filmi je bil izbran v skupino 30 finalistov treh sekcij, 14 celovečernih igranih, 14 kratkih igranih filmov in 6 dokumentarcev. Splet teh okoliščin in akterjev, navsezadnje tudi komisije, nas je 1. avgusta prinesel v Los Angeles, mesto angelov, mesto suhega puščavskega zraka, pomešanega z visoko koncentracijo smoga, mesto kriminala, mesto izgubljenih iluzij, mesto filma, potresno mesto, kjer so vsi objekti pritlični, razen ozkega centra protipotresnih stolpnic, mesto ob Pacifiku. S prilagoditvijo nismo imeli problemov in kaj hitro smo ujeli vsakdanji tempo hiperurbanega okolja in smo se v okviru festivala udeleževali vseh festivalu pripadajočih akcij, projekcij, okroglih miz, partijev in se skratka družili. Konec koncev je tak namen festivala.

Ne glede na prej omenjeno skeptično razmišljanje o velikih monopolistih smo si z veseljem ogledali Paramountove studie od blizu in spoznali okrutno dejstvo v prid ameriškega filma. Proizvodnja je urejena precizno in v vseh segmentih pripravljena na vstop nove surovine, idej. Tukaj se v spremljevalni kinodvorani (studio Teater) Paramounta magični krog iskanja undergrounda konča. Na eni od projekcij nam uspe zaznati, da se je nekaj mladih ljudi iz Amerike enako kot pri nas iztrgalo iz klešč filmskega despotizma in jim je uspelo narediti digitalen neodvisen film, ki ponuja estetski užitek, o katerem lahko polemiziraš in ga ne pozabiš zlepa. Torej ni še vse propadlo. Malenkostno sem posumil le v vzhičen zanos mladega režiserja ob projekciji, a mi je to govorilo o kratkem veku njegove neodvisnosti.

Ko smo se naužili vsega blišča in bede Hollywooda, nas je za finale čakala še sklepna gala ceremonija, to pa je zabava, ki je po protokolu podobna podelitvi oskarjev, le da je gostov samo okoli 500. Zadeva je v celoti galantna in namenjena medijem, sodeč po imenih, ki naj bi se udeležila prireditve: Michael Caine, Jim Carrey, Russell Crowe, Matt Damon, Hugh Grant, Samuel L. Jackson, John Malkovich, Matthew McConaughey, Sean Penn, Christopher Plummer, Kevin Spacey, Denzel Washington, Annette Bening, Neve Campbell, Toni Collette, Cameron Diaz, Angelina Jolie, Catherine Keener, Janet McTeer, Julianne Moore, Julia Roberts, Chloe Sevigny, Meryl Streep, Hilary Swank. Od navedenih se je ceremonije udeležila približno tretjina, predvsem nominirancev in dobitnikov nagrad. Kako se torej opredeliti do filmske stroke, ki nas lahko fascinira in navdušuje ter odbija hkrati?

Iz Amerike smo prišli ožarjeni z glamurjem, s spoznanjem o obstoju drugačnega sveta. In seveda tudi z močnim dvomom, da nas lahko takšen, ameriški način dela popelje do tja, kamor si vsak ustvarjalec neizmerno želi, v območje artizma, velikega umetniškega dela, filmske nesmrtnosti. Najverjetneje je to mogoče storiti tako pri nas kot v Ameriki, le da moraš paziti, komu prodaš svojo dušo.

Rejsan so majstri, dokeč odiš okouli studijov. Druga pesen pa se zača, da stoupiš na vilico.

Tu se najdemo z misteron Carloson de Abreujon, šteri je vesejli, ka smo prišli, pa tuj tak dober, ka povej par rejči za slovensko televizijo.

Tan se pa velki fse obrne v velki nika. Saki bi rad od tebej poubro dolar. Pa saki za tou napravi marsikaj. Evo, obličeš se v Ramzesa pa te vabi na egiptovski šou.

Tu je za dva do trij soboške kinoje velka kinodvorana, de so v nedelo popoudnejvi vrteli naš film.

Mogočni mastadont ameriškega filma oz. center kapitalske moči, ki je med drugo svetovno vojno finančno podpiral Eisenhowerja, potrebuje torej vsak dan sveže ideje in surov človeški material za proizvodnjo denarja. Ta pojav ni nov in ni značilen samo za filmsko industrijo, ampak ga množično zasledimo v znanosti in tehnologiji, kjer so gospodje, ki upravljajo kadre, ugotovili, da se bolj splača zakupiti in zaposliti že izoblikovanega in preverjenega strokovnjaka iz razpadajočega vzhodnega bloka (npr. kemika, fizika, zdravnika ...) kot investirati v dolgoletno izobraževanje novih ljudi.

trg z ameriški igralci z naslovom Amiši, nato pa še tv-nadaljevanka z istim naslovom, ki jo te tedne lahko spremljamo tudi na naših tv-ekranih.

Ne glede na tak odklonilen odnos sem se s sodelavci vseeno odločil za potovanje čez lužo, med drugim tudi zato, da za vrhno plastjo prelepe šminke odkrijem tisto, za kar sem prepričan, da v Ameriki obstaja, ampak v Evropi ob agresiji propagande in kapitala tega enostavno na moremo zaznati. To je underground produkcija.

Film Blaža Šventa Noč v hotelu, zdaj študenta 4. letnika filmske režije na Akademiji za gledališče, radio, film in TV (AGRFT), je nastal kot njegova izpitna naloga za konec 3. letnika po scenariju Jureta Matjažiča, ki je prejel za scenarij Grossmanovo nagrado (denarna nagrada, ki jo s pomočjo sponzorjev vsako leto podeljuje AGRFT). Žanrsko je film opredeljen kot kriminalka in kup mladih talentiranih filmarjev in drugih izkušenih sodelavcev me je pritegnilo, da sem za simboli honorar, kajti med tistimi, ki smo obiskovali AGRFT, velja

Direkt notri v Paramount Pikčer, šteri je se fküper ena picikato zriktana fabrika filma.

V ŠALOVSKIH »SUMAH« ZA LAS UŠEL SMRTI

(nadaljevanje s 1. strani)

Bilo je v petek, 20. oktobra. Ferdinand P. iz Počehove pri Mariboru se je zgodaj zjutraj odpravil nabirat gobe v Prekmurje, natančneje v šalovske gozdove. Po dobri uri in kar uspešni beri (približno 2,5 kg jurčkov) je prišel do jame, odložil košarico z jurčki in si hotel podrobneje ogledati robove le-te. Nenadoma je v daljavi zaslišal pošastno mukanje. »Česa takšnega še nisem slišal,« pravi Franc. Najprej sem mislil, da je komu ušel bik. Vendar je bilo oglašanje te živali povsem drugačno: »Nekaj med jelenom in bikom, ko se goni.« Kri mi je zledenela, kar otrpnil sem. Slišal sem, kako se lomijo veje in v nosnicah začutil neznanski smrad. Mislim sem, da se ne bom mogel niti premakniti. Ko sem že čisto blizu slišal to pošastno mukanje, sem si rekel: »Ferdinand, reši se. Zadnji trenutek sem splezal na drevo.« V naslednjem hipu je bil ta stvor pri drevesu. Velik kot bik, z več kot meter širokimi rogovi in grozljivo kosmat. (Glej sliko na prvi strani.) Začel se je zaletavati v drevo. Pomislil sem: »Ferdinand, to so tvoje zadnje minute.« Še nekajkrat se je zaletel v drevo in nenadoma odnehal ter odšel do košarice z jurčki. Z enim ugrizom je pregriznil košarico in naslednji hip pojedel vse jurčke. Zame se ni več zmenil, odšel je do bližnje mlake in se napil vode kot pravi goveji gobojed. (Glej sliko spodaj.)

22. julija 2000 je bila pred rojstno hišo narodnega heroja Štefana Kovača - Marka (ubili so ga 18. oktobra 1941 pri Gančanih) v Nedelici prav posebne vrste slovesnost. Sin Štefan Kovač, nekdanj so mu pravili Mlinarov Pištek, in njegova žena Vesna sta povabila v goste vse, ki so jima v štirih letih kakorkoli pomagali pri obnovi domačije, in ni jih bilo malo. Štefan je tu prvič po odhodu iz Prekmurja, vmes je minilo skoraj pol stoletja, srečal svojo varuško Baro Petek, Vesna, bila je motor obsežnega in zahtevnega posla, pa je od sreče vzela v roke violino in s prijateljico vsem namenila iskreni hvala s prekmurskimi narodnimi.

Vesna Kovač: »Zanimivost te hiše je, da je bivalna in se da v njej normalno gospodinjiti. V njej začutiš posebno toplino, ki pa je ne želimo zadržati le zase. Živela naj bi s krajem, tu naj bi bile etnološke, glasbene in podobne kulturne prireditve, sem naj bi prihajali obiskovalci od drugod, ki jih zanima prekmursko etnološko bogastvo. Veliko tega je ob spominski sobi Štefana Kovača že na ogled, potrudila pa se bom, da bodo obiskovalci tu dobili tudi informacije o možnostih za nakup domačih izdelkov ali pa jih bodo lahko že kar kupili. Domačini, predvsem domače gospodinjice, so se za to mojo idejo že navdušili in vroče železo je treba oblikovati.«

Zdaj bi Kovačevi domačiji rada povrnili še sloves nekdanjega imena, pri Mlinarjevih. Vsaj voda se bo vrnila na dvorišče, sta odločena, če že mlin ne bo mlel. Prve etnološke prireditve pa so se že zgodile. Konec septembra smo bili tja povabljeni tudi mi. Čeprav Vesne in Štefana ni bilo doma, je bil njun prekmurski dom na stežaj odprt.

Štefan Kovač: »Dva meseca sem bil star, ko so mi ubili očeta, leta 1946, pri šestih, sem bil iztrgan iz tega okolja. Z mamo sva se, ko se je vrnila iz koncentracijskega taborišča, preselila v Ljubljano in od takrat sem v domače Prekmurje prihajal le k sorodnikom, predvsem k babici, ki pa je še raje prihajala k nam v veliko mesto. Domačija mi je bila na neki način odtujena, leta 1975 so v njej postavili muzej, videti je bilo kot neke vrste mali Kumrovec, babica pa se je preselila k sorodnikom. V osemdesetih pa so mi misli večkrat odtavale tja, g. Arihu na Zavodu za spomeniško varstvo v Mariboru sem celo omenil, da je to treba ohraniti. Zaradi spomina na očeta. In danes sem prepričan, da tudi zaradi vseh nas. Ko se je zgodila slovenska pomlad, me je zagrabilo. Takrat je bila hiša res v klavrnem stanju. Z ženo sva se odločila, da bova zadevo vzela v svoje roke. Urejanje lastništva, iskanje tehničnih rešitev pa problemi z mojstri in kar velik finančni zalogaj - nič naju ni moglo odvrtiti od projekta. In ko sva začutila, da nama je marsikdo pripravljen pomagati, je bilo jasno, da bo Mlinarova domačija v Nedelici spet živela.«

Mlinarov Pištek domačiji vrača življenje

Kaj vse obvladajo pridne roke na podeželju. Ženske so ta večer izdelovale aranžmaje iz suhega cvetja in papirja, obdelovale ličje, vezle in počele še druge zanimive stvari. Z veseljem so svoje spretnosti razkrile obiskovalcem in marsikdo je z navdušenjem ustvaril svojo prvo umetnino.

Trije dečki, Štefan Ternar, Franc Lutar in Alojz Miholič, so se pripeljali iz Turnišča v Nedelico lepo s kolesi. Približno enakih let so (kolesa in dečki) in oboji se dobro držijo. Za dober videz koles ima največ zaslug Franc, za dobro kondicijo kolesarjev pa ...

V okviru Ferenčevega sejma v Turnišču je pripravilo turistično društvo na pobudo župana Jožefa Koceta večer jesenskih opravil in domačih običajev. Glavno opravilo je bilo *lupanje kukorce*, za ta dogodek na kmetiji pa se je vedno najbolj potrudila gospodinja. Vse se je vrtelo okrog predsednice aktiva žena v Turnišču Marije Horvat (levo), pridno pa so pomagale številne gospodinjice iz Nedelice in okolice, med njimi tudi Marija Lutar in Slava Horvat. Mogoče bodo lahko kdaj svoje dobrate na tej domačiji še bolje vnovčile?

Z velikim zanimanjem so tudi mlajši gledali pod prste Jožetu Lovrenčecu iz Renkovec, ki mu slama kar sama drsi med prsti. Zanj je izdelava elementov za *doužnjek* najenostavnejše opravilo na svetu. Poskusite!

Lupanje kukorce je vsem šlo odlično od rok, gospodinja in gospodar večera, Irma Benko in Štefan Ternar ter Nada Pantovič pa so poskrbeli, da ličje ni bilo presuho. Na koncu se je vsa družba preselila k ognju, kjer se je pozno v noč *pajal kruj*. Foto: Nataša Juhnov

Lupanje kukorce je vsem šlo odlično od rok, gospodinja in gospodar večera, Irma Benko in Štefan Ternar ter Nada Pantovič pa so poskrbeli, da ličje ni bilo presuho. Na koncu se je vsa družba preselila k ognju, kjer se je pozno v noč *pajal kruj*. Foto: Nataša Juhnov

Zakaj je prehod iz drugega v tretje tisočletje za nas tako pomemben?

Nostradamus je vse predvideval. Še dandanes uživa ugled največjega preroka vseh časov. Tudi danes, v času velikih znanstvenih odkritij, je deležen pozornosti vsega sveta, ne samo laikov ampak tudi priznanih strokovnjakov. Njegove šifrirane prerokbe so shranjene v štiristo spisih. Tisti, ki spoštujejo njegove prerokbe, ga povzdigujejo v višine, njegovi nasprotniki pa o njem govorijo kot o preroku propada sveta. Njegove prerokbe so dejansko večkrat zastrašujoče, čeprav v njegovih spisih zasledimo tudi nasvete, kako se izogniti katastrofam. Nostradamus spodbuja človeka k razmišljanju: o sebi, svojem okolju, o prihodnosti.

Takrat ko človeštvo čuti spremembe ali nevarnost, postane Nostradamus toliko aktualnejši. Zadnje čase spet veliko pišejo o njem.

Posledica lanskega sončnega mrka

Velik del našega planeta je z mešanimi občutki pričakal lanskega sončnega mrka. 11. septembra 1999 je mesec s tem, da je prekril sonce, za približno dve minuti spremenil dan v noč. Bila je to veličastna noč, zadnji popolni sončni mrk v tem tisočletju. In kaj se je zgodilo? Pravzaprav nič. Zemlja se še naprej vrti, sonce še naprej sij, lunine mene se dogajajo, kot so se že milijone let.

Kljub vsemu ta dan ni bil takšen kot drugi. Se je torej slavnemu preroku zmotil, ko je na skrivnostni način govoril o strašnem kralju, ki bo septembra leta 1999 prišel z neba? »Veliki, strašni kralj« je uganka, ki povzroča številna vprašanja. Je le metafora, za katero se skriva močan diktator? Ali pa se za njim skriva možnost tretje svetovne vojne? Ali pa pod tem Nostradamus razume nenavadno konstelacijo planetov, ki je vladala v tistem času? Naš planet je bil namreč takrat v središču polja napetosti: Sonce, mesec in Uran so se znašli v isti liniji. Navpično na njih pa sta stala Saturn in Mars.

Astrolog Erich Bauer razlaga to na naslednji način:

Uran, planet sprememb,

napoveduje prelom, prodor, preobrat. Mars je spodbujajoč in nekontroliran, ob tem pa ima veliko energije. Saturn nam preprečuje, da svoje želje in stremjenja usmerjamo k novemu, in omejuje sposobnost našega delovanja. Tako postanemo kritični, ko gre za kaj novega. Ne glede na to, ali gre za ljudi ali ideje. Uran in Saturn težita k perfekciji, predvsem ko gre za tehniko. Vsemu temu se na neki način zoperstavlja Mars. Z vso to konstelacijo planetov, ki se je začela že v avgustu lanskega leta, nekako ustrezno sovpadata vojna na Kosovu in nesreča avtomobilskega asa Schumacherja. Tudi nemiri v Iranu, na Irskem, na Bližnjem vzhodu in navsezadnje večkratno odlaganje vesoljske sonde Columbia.

Rak. Kdaj bo ozdravljiv?

Prej, kot se bo to zgodilo, leta 2088, bo planet napadla strašna bolezen, o kateri danes sploh ne sanjamo. Posledica te bolezni bo, da bo človek v trenutku ostarel. Otrok bo v trenutku postal starček.

Živeli bomo brez denarja

Denar bo postal nepotreben, predvideva Nostradamus. To je dejansko pogumna prerokba. Ne samo za njegov

čas, ampak tudi za dandanes. Predvideva, da bosta leta 2140 kar dva poskusa, da se iz obtoka potegne ves denar.

Bo odkrit nov vir energije?

Če bi bilo to res, bi bil to pravi blagoslov. Nostradamus predvideva, da bi novo energijo odkrili že leta 2028. Novo energijo bi pridobivali na osnovi zvočnih valov. Bila bi poceni in ekološko povsem ustrezna, človeštvo bi postalo bolj umirjeno in bi se več ukvarjalo z znanostjo.

Obstaja drugo sonce?

Odgovor na to vprašanje bi bil mogoč že okrog leta 2010. Nostradamus podrobno opisuje, kakšno bo videti »drugo sonce«, ki ga bo v vesolju naredil človek. Temno stran zemlje bo obsevalo s prikrito svetlobo (mrak). Istočasno pa predvideva, da ljudje pri izdelavi sonca ne bodo dovolj previdni, in tako bo to sonce padlo nazaj na zemljo leta 2146. Posledica tega pada bodo strahoviti potresi, ki bodo opustošili ves svet.

Bo človek lahko živel pod vodo?

Naseljevanje človeka na morskem dnu predvideva Nostradamus za leto 2177. Do tega časa bodo znane vse

oblike izkoriščanja morja in morskega dna, zato bodo zgrajena naselja, ki bodo podobna tistim na površju. Življenje na zemlji ali na morskem dnu se ne bo bistveno razlikovalo.

Na kaj lahko računamo v bližnji prihodnosti?

Tretjo svetovno vojno predvideva Nostradamus za leto 2011. V njej bodo sodelovali: Severna Amerika, Evropa in Azija. »Mošeje so ponižane, papeštvo povišano,« pravi. Predvideva torej spor med muslimani in kristjani.

Orožja bodo še naprej razvijali in bodo veliko bolj grozna in ubijajoča kot odslej. Čez 15 let bo imel človek klimatsko orožje. Z njim bo lahko ustvarjal na sovražnikovem ozemlju klimatske razmere (puščava, povodnji) po lastni želji.

Ob koncu stoletja bo razkrita skrivnost večnega življenja in v začetku naslednjega bo človeštvo postalo nesmrtno.

Bodo nekatere znanosti dobile nove temelje?

Čas bo pokazal, da je človeštvo stoletja živelo v zablodi in da so generacije in generacije znanstvenikov učile napako. Nostradamus je imel naslednjo vizijo: Vrednost šte-

vila PI (3,14) bodo matematiki določili na novo. Torej bo drugačno. Znanost bo ugotovila, da vse znanstvene predpostavke izhajajo iz napačne osnove. Na podlagi takšnih spoznanj se bo celotno svetovno znanje moralo spremeniti in dobiti nove osnove.

Sodoben kot nikoli!

Eno je povsem zanesljivo. Nostradamus je s svojimi prerokbami pritegnil številne generacije raziskovalcev in razlagalcev, v človeštvo pa je vnesel nemir. Njegove težko razločljive in razumljive prerokbe imajo številne privrženice in ravno toliko nasprotnikov. V zadnjem času so se pojavile številne knjige, ki se ukvarjajo s kritično analizo prerokb in njihovih razlag. Je to samo modni hit? Niti slučajno! Nostradamus že stoletja spodbuja razmišljanja o človeštvu in njegovi prihodnosti in nihče ga doslej ni mogel demantirati, zato bo Nostradamus vedno »moderen«.

Od 26. oktobra do 30. novembra

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

za mlade od 6. do 96 leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Postavilo se vam bo vprašanje, ali je bila rešitev pravilna oziroma pametna ali pa bi lahko ukrepali tudi drugače. Na splošno lahko pričakujete nezaupanje in dvome o sebi. Vzemirljiva avantura z zanimivim razpletom. Z malo prilagodljivosti boste uspešni bolj kot pričakujete. Malo manj zapravljajte. Izogibajte se prepirom. Zdravje dokaj trdno.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Opazili boste spremembe, kako naj ukrepate, pa ne boste vedeli. Potreben bo posvet. Razporejenost bo spremenljivo, vendar bo več dobre volje kot slabe. Včasih si privoščite samoto in razmislite o nekaterih stvareh. Nekatere ljudi boste poskušali vpreči v svoje načrte. Če se bodo pridružili z dobro voljo, se bo dobro tudi končalo. Partner bo dobre volje, vi pa ljubosumni.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Črne misli bo prekinila vesela družba. Videli boste neko osebo in postalo vam bo prijetno pri srcu. Prilagodljivost vam bo prinesla dobre točke. Iščete pravo ljubezen in blodite. Vsekakor se bo kmalu pojavila oseba, ki bo imela v vašem življenju pomembno vlogo. Delali boste veliko pa tudi uspešno, pohvale pa ne bo. Za dolge pogovore ne boste imeli potrpljenja, vendar boste nekoga vseeno razvedrili.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Obdobje pred vami bo zahtevalo previdnost in preudarnost. Groznji in nevarnosti se boste sposobni upreti. Čeprav se ne boste dobro počutili, boste svojo nalogo uspešno opravili. Družba starih prijateljev bi vam dobro delala, zato jih obiščite, ne da bi razmišljali, o čem naj bi se z njimi pogovarjali. S partnerjem bo treba ravnati previdno, stvari iz preteklosti pa ne vleči na dan.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Ko se odločate za zabavo ali sprostitve, želite, da je to popolno in brez motenj. Ampak tudi tukaj se lahko kaj zatakne, pa je kljub vsemu še vedno lepo. Nenaden denar ali dediščina ali bogato darilo. Do partnerja bodite tolerantni, pri ljubezni iskreni. Ne nakopljate si preveč opravil naenkrat. Zdravje prej krhko kot ne.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Ambicije vam rasejo, čeprav morda niso ravno v skladu z možnostmi. Kljub temu ni slabo. Problem v družini je rešljiv - opazujte ga od daleč. Na nerealne zahteve ne reagirajte. Ker se boste obremenjevali z neko zadevo, ki je ne boste mogli rešiti, se boste počutili nemočno in neodločno. Sami morate poskrbeti, da bo oseba, ki vam veliko pomeni, čimveč ob vas.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

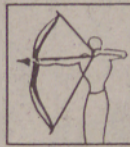
Nekdo vas bo narobe razumel, zato bo prišlo do nepotrebnih zapletov. Približuje se čas, ko boste pozitivno rešili ali dokončali zadeve, ki so povezane s hišo ali družino. Zanimivo srečanje. Nekaj dogodek vas bo preroden in naredil nemogoče. Romantičen večer bo presenečen, konec še večje. Pazite, da si ne postavite previsoke cene. Manj razmišljajte o denarju.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Treba bo poskrbeti za prijatelja. Ne pretiravajte s hrano, ker bo to slabo vplivalo na zdravje. Problemi najozjih svojcev so tudi vaši problemi, vendar naj vas ne obremenjujejo preveč. Na delovnem mestu se lahko zgodi nekaj posebnega, lepega. Prepri s partnerjem, vendar bi bilo bolje, da bi bili tihi, ker ste precej odvisni od njega. Usklajevanje mnenj bo težko.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Vaš znak simbolizira razsvetljenje duha, duševno bistrino in notranje brstenje in marsikaj tistega, kar počnete, je povezano s tem. Če že niste, boste kmalu spočiti in psihično sproščeni, nato pa pride obdobje, ki bo čustveno vznemirljivo. Morda vas bodo takrat vodila čustva bolj kot realnost. Poslušali boste in razumeli. V začetku previdno.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Čeprav ste najraje sami v naravi, je včasih zelo pomembno, da se družite in pridete do potrebnih informacij. V drugi dekadi mogoča napetost, nerazumevanje in spori. Pozneje poboljšanje, sveža energija, kreativnost in vitalnost. Kljub vsemu takrat ne smete zaspiti na lovorikah. Na ljubzenskem področju ne pričakujte preveč. Držite se tistega, kar imate. Prehitevanje bo tvegano.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Zadevo, ki vaš že dlje časa muči, boste pripeljali do konca. Vaša srečna zvezda znova vzhaja. Veliko zadev se bo vrtelo okrog ljubezni in tudi vaša prizadevanja bodo usmerjena v to, končnega rezultata pa vseeno ne bo. Kljub vsemu bo nekaj zanimivih odnosov. V službi se takrat, ko gre za vaše prednosti, ne obotavljajte niti sekundo. Na splošno so tokovi ugodni. Ne mencajte!

RIBA

(20. II. – 20. III.)

Ljubezen in strast bosta povezani s službo ali šolo, čeprav to ni ravno v vaši navadi. Morda se boste malce prepustili sanjam. Če bo pri tem ostalo, bo dobro, če boste pri tem pretiravali in se odmaknili od realnosti, bo slabo. Po obdobju skrbi in rahle depresije bo prišlo prijetnejše razpoloženje in problemi se vam ne bodo več zdeli nerešljivi. Kljub vsemu to obdobje ni za razmišljanje o pomembnejših načrtih.

pen

Pen je, kratko rečeno, Vestnikova mesečna priloga in ima tudi skler zvezo z naravnimi mesečnim ciklusom. Ustanovljen je bil, da bi, v skladu z imenom in asociacijami, učinkoval kot časopisni pen (tinal) in penetrantnez (prodirelec) ter bil poln fotografij, kakor se za tabloid spodobi.

Izdaja ga Podjetje za informiranje. Odgovorni urednik matičnega časopisa je Janko Votek, uredniki Pena so Bojan Peček, Joz Ritur in Irma Benko. Oblikuje ga Endre Göntér, za fotografije skrbita Nataša Juhnov in Jure Zauneker, lektorirata Nevenka Emri. Računalniško ga oblikuje Robert J. Kovač. Za Pen ni posebne naročilnice!

pen

Srečna, skupaj za vedno ...

Že zdaj so videti kot velika srečna družina, čeprav bodo to šele postali. Igralka Pamela Anderson in fotomodel Marcus Schenkenberg sta sklenila, da se bosta kmalu poročila. Pamela »prinaša« v zakon dva otroka, Dylana (2) in Brandona (4). Marcus pa izjavo, da neizmerno ljubi otroke. Te dni, poroka bo decembra, se odpravljajo na Malibu, kjer si bodo malce oddahnili in opravili kakšne nakupe. Pamela je še izjavila, da bosta z Marcusom »delala na tem«, da bi njena otroka že prihodnje leto dobila bratca ali sestrico.

Jamie postala pisateljica

Znana, lepa in inteligentna igralka Jamie Lee Curtis se je podala na novo ustvarjalno pot. Hčerka igralca Tonyja Curtisa, ki se ga le še malokdo spominja, nekoč pa je bil lomilec ženskih src, se je uveljavila v sedemdesetih in osemdesetih letih.

Najprej v zabavnih in akcijskih filmih, nato pa je posnela kar nekaj kakovostnih grozljivk. Zdaj piše slavna igralka zgodbe za otroke. Doslej je izdala tri knjige in strokovnjaki pravijo, da so dobre. Tudi njena posvojenca Annie in Thomas sta navdušena nad knjigami in komaj čakata, da bo mama izdala novo.

Nič več sama

znani zdaj, ko se je znana igralka sama odločila, da jih pove javnosti.

Njun začetek je bil vse prej kot romantičen. Gary Shandling (50), igralec in zvezda v komičnih vlogah, je nastopil na neki dobrodelni prireditvi, kjer se je znašla tudi Calista. Ko je šel z odra, ga je pot vodila mimo mize, kjer je sedela »zmedena Aly«. Brez kakšnega posebna uvoda jo je vprašal: »Ste sami ali ...?« pravijo, da je Calista v trenutku postala blede rdeča. Tisti večer pa se je končal tako, da sta pila cocktail iz istega kozarca in se na koncu skupaj odpeljala. To se je zgodilo pred dvema letoma.

»Čutim mojo biološko uro, ki tiktaka in mi pravi, da naj imam otroka. Rada bi gledala, kako odrasča moj otročiček, in če bo treba, bom prenehala igrati,« pravi danes 36-letna igralka, ki si je vedno želela, da bi imela zabavnega, iskrenega in pozornega moškega, ki ga, kot sama izjavlja, tudi ima.

Calista Flockhart, poznamo jo kot rahlo zmedeno advokatko Aly McBeal iz televizijske nadaljevanke, je v Hollywoodu dolgo časa veljala za dekle, ki išče sebi primernega fan-

ta, pa ga ne najde. Na to so se že vsi privadili, ko je pred kratkim prišla na dan novica, da je Calista že dve leti »zasedena«. Odgovori na vprašanja s kqm, kako in podobno so

Barbra se je poslovila

Zdaj je pa šlo za res, čeprav je tako najavila že dvakrat. Barbra Streisand (58) se je dejansko poslovila z dvema koncertoma: v New Yorku in Los Angelesu. Na koncert, da bi jo zadnjič poslušala v živo, sta prišli takšni zvezdi kot sta Pierce Brosnan in John Travolta.

Vstopnica za koncert je stala 5000 nemških mark.

»Prišel je čas, da temu obdobju mojega življenja rečem goodbye.

Zdaj bova najprej šla s soprogom, igralcem Jamsom Brolinom (60) v Avstralijo, nato pa se bova začela pripravljati na posvojitev otroka.«

Čas gre ... tudi Robertu Redfordu

Kdo bi si mislil, kako »luškan« je bil nekoč Robert Redford. Časi, ko je osvajal svet kot Sundance Kid v filmu Dva roparja (1968), so že zdavnaj mimo. Kot privlačen in neustrašen borec za pravico in resnico je ostal v marsikaterem ženskem srcu. Toda, kot da bi njegov mladostni nasmešek ostal ...

je tokrat Branda Roderick iz Kalifornije. Pravi, da se od malih nog spominja trgateg v njihovem vinogradu. V lesenih posodah so bosonogi mečkali sočno, zrelo grozdje, iz katerega je tekel sladki sok. »Tako se je to delalo, ko sem bila majhna, in tega ni več!« nostalgичno vzdihuje Branda. »Če imate majhen vinograd in od njega ne nameravate živeti, se ne dajte nagovoriti za nikakršno mehanizacijo!« In morda ima celo prav!

Dvojčka, ki ju vodi glas srca

Spoznali smo ju na Slovenski popevki 2000, ko sta prepevala o Glasu srca, ki ju je pripeljal do zmage. Prav ta glas srca je Mojca Breclj in Marka Petka zdaj pripeljal še do njunega prvenca.

Še sanjalo se jima ni, da bosta letos izdala ploščo in kaseto, zato je njun izdelek v glasbenem smislu še vedno neko iskanje samega sebe. Vse se je zgodilo nenadoma, in ker se jima je že nasmehnila priložnost, sta jo morala tudi izkoristiti.

Na plošči boste poleg zmagovalne in naslovne pesmi Glas srca našli še druge, po stilu zelo raznolike skladbe, ki o dvojčkih povedo,

da sta zares šele na začetku svoje glasbene poti. Ob poslušanju glasbe vam bo morda uspelo spoznati mladi glasbeni duet, več o njiju pa boste lahko prebrali tukaj.

On je 19-letnik, ki je septembra stopil v četrti letnik lesarske šole, ona je dva-
indvajsetletna študentka ekonomije. Oba sta rojena v znamenju dvojčka, zato sta si nadela umetniško ime The Twins, to pa v prevodu pomeni dvojčka. To pravzaprav nista, čeravno tudi sta, sta pa vsekakor par – fant in dekle –, ki sta zaljubljena drug v drugega in skupaj počneta poleg ukvarjanja z glasbo še več drugih stvari. Predvsem rada se ukvarjata s športom. Poleti obožujeta gorsko kolesarjenje, pozimi komaj čakata na prvi sneg, da se s smučmi spustita po hribu. Mojca se lahko pohvali z zelo lepimi uspehi pri tenisu. Pred leti je bila namreč deveta med članicami, tako da resno razmišlja o tem, da bi se izšolala za vaditeljico tenisa. Marko še ne razmišlja toliko o prihodnosti in poklicu, pred njim je še maturo.

Oba seveda veliko razmišljata o glasbi, ki jo sama ustvarjata in pišeta in sama se učita tudi igrati na različne instrumente, tako da poslušata kasete in potem poskusita preigravati tuje skladbe. Naučila sta se igranja na klavir, kitaro, bas kitaro in celo na bobne.

Brez slabe vesti lahko trdimo, da je Mojca gonilna sila dueta, ona je namreč tista, ki je Marka naučila igranja, in ona je tudi tista, ki prispeva večji delež glasbe.

Dva mlada samouka se vam torej predstavljata s svojo glasbo, ki jo piše njuno srce. Glas srca dua The Twins torej na kaseti in plošči.

Tinkara ne mara laži,

kdo pa jo, razen tistih, ki jo spretno izrabljajo sebi v prid. Prav gotovo ste že slišali Tinkarin najnovejši hit, v katerem prepeva o ljubezni brez laži in na koncu žalostno ugotavlja, da take ljubezni zagotovo ni.

Seveda smo jo takoj povprašali, od kod tako prepričanje, in če je posredi kakšno razočaranje v njeni ljubezenski zvezi z Zvezdanom Martičem.

Tinkara Kovač za zdaj še ni komentirala stihov v svoji skladbi, je pa poskrbela tudi za vizualno podobo. Za omenjeno skladbo Brez laži je posnela videospot, ki prikazuje kontraste. Kadri so bili posneti v zaporu; le v njem se Tinkara znajde, ko se zaljubi in spozna, da ljubezni brez laži sploh ni.

Med spotom lahko vidimo tudi jezdeca, ki predstavlja njenega princa na konju, ki bi jo moral rešiti. A princ v zadnjem kadru kar izgine, ostaneta le konj in njena zadnja misel v kateri zapoje :

»...ljubezen brez laži – tega ni!«

Seveda bomo vztrajni in bomo poskusili iz Tinkare izveči resnico, torej ali je v besedilu kaj resničnega ali je le umetniško izražanje. Svežo novico vam bomo takoj posredovali.

Luč sveta je zagledal – Eurovision Fan Club Slovenia

»Končno je tu,« je dejal predsednik kluba Aleš Matko ob ustanovitvi 8. avgusta letos. Kako bo deloval ESC (beri: eurovision Slovenia club) fan club, nam je podrobno pojasnil Aleš.

»V začetku bomo najprej postopoma predstavili sam izbor pesmi Evrovizije, kako potekajo takšni izbori, in vam seveda posredovali še kakšno novičko iz zakulisja. V nadaljevanju se bomo dotaknili nekaterih jugoslovanskih izborov, na katerih je skorajda vedno uspešno sodelovala tudi Slovenija. Opisali bomo delovanja preostalih klubov po Evropi in vam posredovali kar nekaj mnenj, informacij ter vam predstavili spletne strani na internetu. Podrobno bomo predstavili še naš Eurovision fan club Slovenia, kako delujemo v Sloveniji in širom po Evropi. V našem ESC fan clubu se bomo absolutno zavzemali za čim več prijetnih dogodkov in srečanj. Pred nami je velika naloga, kajti le če bomo ustrezno sodelovali, že če samo z idejami, mislimi in promocijami, lahko poskrbimo, da bo država Slovenija več kot uspešna na tako veliki glasbeni prireditvi, kot je Evrovision song contest. Naredili bomo nekaj malega, a v končni fazi velikega. In kaj smo že naredili:

V mesecu dni smo vzpostavili stike z Italijo, Malto, Avstrijo, Nizozemsko, Norveško, Finsko, Irsko, Portugal-

sko, Bosno in Hercegovino ter drugimi. Predstavniki omenjenih držav so nam z veseljem ponudili sodelovanje, nekateri od njih pa so se celo že včlanili v naš Eurovision fan club Slovenia. Tudi odziv pri slovenskih oboževalcih je bil presenetljiv. Veliko jih želi prejemati informacije o delu Eurovision fan cluba Slovenia, nekateri med njimi pa so nam že ponudili pomoč tako pri informiranju kot drugem delu. Da bi bilo informiranje med nami čim boljše in učinkovito, smo se povezali še z nekaterimi preostalimi slovenskimi fan clubi ter s Televizijo Slovenija, razvedrilnim programom. In naj končam z naslednjimi besedami: osebno kot predsednik Eurovisiona fan club Slovenia sem s sedanjim delom zelo zadovoljen, saj v mesecu dni nisem pričakoval tako dobrega odziva. Odločili smo se, da bo naše delo potekalo sistemsko, to pa se je že sedaj pokazalo kot dobra odločitev in informacij boste deležni tudi vi, osebno upam in si želim, da bodo samo prijetne!«

EUROVISION FAN CLUB SLOVENIA

Slovenian fans of the ESC

Ulica 1. junija 4, SI 1420 Trbovlje

e-mail: esc.fans@email.si (for slovenian fans)

e-mail: esc.slovenia@email.si (for foreign fans)

telefon: + 386(0) 31 891 198

Andrej Šifrer iz Kalifornije v Slovenijo

Po krajšem premoru se je v glasbene tokove spet vrnil Andrej Šifrer in svoje oboževalce osrečil z novo pečeno ploščo in kaseto, s katero je prinesel tudi nekaj zanimivosti.

Takoj na začetku naj povemo, da se je z izidom albuma spremenila tudi njegova podoba. Čas je za spremembe, si je rekel Andrej in se po dolgem vztrajanju pri countrty podobi poslovil od nje. Pravzaprav mu je to tudi narekoval stil glasbe, ki ga je tokrat ubral.

Na novi plošči se namreč predstavlja z bluesom.

Kdo drug bi znal to zvrst najbolje in najbolj doživeto odigrati, če ne Američani? Za Andreja to ni bilo vprašanje, in ker že nekaj časa s pridom sodeluje z glasbeniki onkraj luže, tokrat ni bilo nič drugače. Cелoten album je posnel v Kaliforniji, ob strani pa so mu stali fantje iz skupine The new Blachie Jones Band, ki se na svoj poklic odlično spoznajo, to pa boste zagotovo slišali na lastna ušesa.

Šifrer nas tudi s tem izdelkom začara z za njega tipičnim slogom rahlo hudomušnega humorja.

Ob poslušanju se boste sprehajali med šanso-njerskimi baladami in za tiste prave zabave boste prisluhnili pesmi z naslovom Ženske, ki pijejo pivo. Najbrž imate dovolj domišljije, da si

predstavljate, o čem pesem govori. Pa vseeno vam bomo izdali še nekaj besedila iz omenjene pesmi v kateri Andrej prepeva, da ljubi ženske, ki pijejo pivo, saj ko ga pijejo, jim rastejo prsi. Ima pač rad ženske z velikimi, rastočimi prsmi, ni kaj.

To stran ureja Regina

Bralci Péna se predstavljajo

Oseminšestdesetletni Geza Kisilak iz Rogašovec je sicer že nekaj časa uradno upokojenec, toda še naprej izdeluje čevlje in jih prodaja po sejmi. Nazadnje smo ga videli na Terezijinem sejmu v Murski Soboti, pripravlja pa se tudi na Mikloševo senje ...

– Mar res ne morete brez dela in sejmov?

»Izdelava čevljev in prodaja sta mi v krvi. Pred štirimi leti sem se sicer upokojil in mi ne bi bilo treba več delati, toda brez dela ne morem in si tudi ne morem zamišljati, da ne bi šel na sejem, saj se tam srečujem z mojimi starimi in novimi kupci ter kolegi – raznimi obrtniki, s katerimi se sicer večkrat videvamo na sejmi.«

– So vaši ročno izdelani čevlji še aktualni, ko pa imamo tovarne čevlje?

»Kupci mojih čevljev so pretežno kmečki ljudje, ki so bolj navajeni na klasično obutev. Moški kupujejo delavske trpežne čevlje, pri katerih so podplati zabiti s klinčki, nato pa je prilepljena še guma. Ženske kupujejo srednjevisoke čevljičke na osem parov luknjic, za hladnejše dni pa visoke škorenjčke na zadržgo.«

– Nekoč pa so bili v modi moški visoki čevlji z grbastimi sarami? Zdaj takih ne izdelujete več?

»Seveda jih, vendar po njih povprašujejo le plesne folklorne skupine. Doslej sem naredil moške in ženske čevlje

Skupina delavcev in vajencev, ki so delali v čevljarški delavnici mojega očeta. Starša sta na sredini posnetka, mene pa mati drži na kolenih.

Izdelava čevljev mu je v krvi

Lani je minilo štirideset let, odkar imamo v Rogašovcih in okolici električno. Ob jubileju smo se srečali pri transformatorju nekdanji aktivisti in izvajalci. Medse smo povabili tudi župana.

folklornim plesalcem iz Žižkov, Bistrice, Hotize, Mošćanec, Gornjih Petrovec, Gaberja in Bogojine. Izdelujem pa tudi ortopedsko obutev.«

– Postali in ostali ste čevljar, čeprav ste se sprva izobraževali v gimnaziji.

»Res je! Hodil sem v nižjo gimnazijo v Murski Soboti, toda ker sem bil edini sin, ki sem se narodil materi Emi in očetu Karlu (imela sta sicer tudi dve hčerki, ki pa živita v Mariboru), me je oče potegnil v obrt. Svočas je bil velik čevljarški obrtnik, saj je, na primer 1934. leta, zaposloval 14 delavcev, ki so delali v Rogašovcih, imel pa je tudi podružnico v Radencih, kjer so bili trije delavci. Jaz sem bil pri očetu njegov 15. in hkrati tudi zadnji vajenec. Po končani šoli sem bil štiri leta pomočnik, v šolskem letu 1959/60 pa sem končal v Mariboru enoletno čevljarško mojstrsko šolo. Samostojen obrtnik sem postal 1962. leta po očetovi smrti.«

– In delate še naprej!

»Tako je.«

– No, vi pa niste samo garali v svoji delavnici in hodili po sejmi, ampak ste veliko prispevali k razvoju kraja.

»Kar zadeva čevljarstvo, naj povem, da smo nekoč vozili čevlje na sejme s konji. Toda že 1934. leta je imel moj oče manjši tovornjak in je vozil obutev na sejme v kraje Slovenskih goric, na Ptuj, Varaždin in okolico – vse tja do hrvaškega Ljegrada. Moje sejmsko območje je nekoliko ožje: Pomurje, Slovenske gorice (vključno z Lenartom), Ptuj ... Nekoč sem imel katrco, zdaj pa vozim že nekaj časa lado karavan.

Ob svojem delu pa sem bil pobudnik elektrifikacije v tem delu Goriškega. Električno smo dobili v Rogašovcih 1959. leta. Lani smo 40-letnico elektrifikacije zaznamovali s srečanjem organizatorjev in izvajalcev. Član PGD Rogašovci sem od 1952. leta. Že več let sem tudi gasilski tajnik, ker sem pač

Poslednji pravi čevljar

Ko sem hodil v nižjo gimnazijo v Murski Soboti, me je 15. oktobra 1943. leta portretiral Miki Muster, sedaj znan po stripih.

vešč pisanja. V letih 1954–1960 sem bil dopisnik Vestnika. Imam pa tudi talent za petje, zato sem član 30-članskega mešanega pevskega zbora Rogašovci, ki ga vodi Stefan Rožman, učitelja glasbe na OŠ Sv. Jurij v Prekmurju.«

– Kot dolgoletni obrtnik ste najbrž sodelovali tudi pri obrtni zbornici?

»Da, tudi tam sem bil zraven: tri mandate član izvršilnega odbora.«

– Skoraj bi vas pozabil vprašati, ali ste si ustvarili družino?

»Poročil sem se 1981. leta, ko sem bil star že 29 let. Moja žena je Marija, rojena v obmejni Sotini. Imava dva otroka: sina in hčer.«

– Kakšna je prihodnost čevljarstva v Rogašovcih? Vidim, da je naproti vaši delavnici tuja prodajalna čevljev.

»To me ne moti. Imam pač svoje kupce. Dokler bom lahko delal, bom pač delal in hodil na sejme, vendar ne na prav vsakega, kajti za prodajo na sejmu moram dobiti potrdilo, ki stane tri tisočake; plačati je treba za prodajno mesto, stroški so s prevozom pa tudi lačen in žejen ne moreš biti ... Prodaja na Terezijinem sejmu se je še kar splačala, najbrž bo tako tudi na Miklošovem senji.«

– Bi morda k temu še kaj dodala?

»Morda bi poudarila, da sem edini čevljar, ki čevlje tudi izdelujem, kajti vsi drugi prekmurški čevljarji – kotikor jih sploh še je – ji kvečjemu le še popravljajo. Seveda jih tudi jaz. Nekaj strank imam tudi iz bližnje Avstrije.«

Zapisal: Š. L. SOBOČAN

Nazadnje sem sodeloval na Terezijinem sejmu v Murski Soboti, pripravljam pa se že na Mikloševo senje. Letno obiščem do 25 sejmov.

Ob obletnici obiskovanja mojstrske šole smo se nekdanji sošolci sešli v Mariboru. Štirje še opravljamo dejavnost.

DRAGA RAJ, »glavna za osebje« Pri grajskih konjih v Rakičanu

V konja, pravzaprav kobilu Bebo, se je zagledala pred kakšnimi tremi meseci, prej pa je oboževala predvsem svojega jeklenega konjička. Ima jih petindvajset, veseli pa jo vse, kar je lepega, prijetnega ... Pravega princa na konju pa še čaka. Foto: Jog

Pregovor pravi, da kdor poje, ne misli slabo. Že dlje časa sem član mešanega pevskega zbora Rogašovci.